

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavlja:

celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
pa mesec 2—

v upravnih prejemih:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, (I. nadstropje na levo), telefon št. 34.

Izloži vsak dan zvečer izvirni odtis in praznik.

Iskrati velja: petstotinska pett vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošljejo naročila, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:

celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znakma. Upravištvu: Knaflcova ulica št. 5, (spodaj, dvorišče na levo), telefon št. 85.

Zlata resnica.

Fran plem. Šuklje, nekdanji svobodomislec, danes klerikalni deželni glavni kranjski, je v »Letopisu Slovenske Matice« v letniku 1877 na strani 54. zapisal naslednje besede:

»Celo pri najbolj izobraženih ljudeh je to kaj prav navadnega, da izpreminjajo svoja načela (politična), da zapustijo svoje prijatelje in somišljenike ter sramotno pobegnejo v nasprotni tabor. To se godi iz dvojnega vzroka: Ali ni bilo pri njih onega pravega prepričanja, katero izvira le iz resnega premišljevanja in preudarjanja, katero je posledica temeljitih studij in mnogovrstnihkušenj, in potem je begunstvo posledica duševne plitvosti in površnosti; ali pa so ti uskokki predrugačili svoje mnenje le iz materialnih razlogov, iz grde sebičnosti, iz nizke častilakomnosti, in potem izvira njihov odpad iz podlosti in nemoralnosti.

Tako je Fran plem. Šuklje — obsojal samega sebe.

Deželni zbor kranjski.

XVIII. seja.

(Konec.)

Kranjski učiteljski pokojninski sklad.

Računski zaključek za leto 1908 izkazuje dohodkov s končnimi zastanki skupaj 209.383 K 37 h, stroškov pa 209.709 K 84 h. Dotacijski donesek državnega zaklada znaša 161.000 K. Čisto imetje koncem leta 1908 znaša 64.100 K.

Odobri se zaključek za leto 1908 in za leta 1900 do 1907. Razkaz čistega imetja se vzame naznanje.

Podaljšanje miloščin učiteljskim vdovam in sirotam.

Izplačila raznih miloščin, ki jih je izplačal deželni odbor, se odobre.

Za leta 1910, 1911 in 1912 se dovolj:

Mariji Hiti, vdovi, letno 240 K. Karolini Hočevar, vdovi, letno 240 kron, Mariji Kogej, vdovi in sinu 60 kron, Matildi Kokalj, vdovi 240 K, Magdaleni Kratochwill, vdovi, letno 200 K, Mariji Lednert, vdovi, letno 300 K, Magdaleni Venedig, vdovi, letno 200 K, Filomeni Vidmar, vdovi, letno 144 K, Ani Adamič, siroti, letno 144 K, Alojziji Novak, siroti, letno 240 K, Mariji Praprotnik, siroti, letno 240 K, Mariji Osana, siroti, letno 240 K, Mariji Ferlan, siroti, letno 240 K, Ivani Stupar, siroti, letno 240 K.

Normalnošolski sklad.

Ta sklad izkazuje za leto 1908 — 1.438.926 K 10 h dohodkov in ravno toliko stroškov. Med dohodki je prispevek dež. zaklada 1.253.733 K 61 h. Primanjkljaj je bil proračunan na 1.257.337 K, iznaša pa v resnici 1.277.444 K 39 h, torej je večji za 20.107 K 39 h. Skupno imetje znaša koncem leta 1908 224.912 K.

Računski zaključek za leto 1908 se odobri in ravno tako zaključki za leta 1900 do 1907. Razkaz imetja se vzame na znanje.

Ustanovni zakladi.

Računski sklepi ustanovnih zakladov za leto 1908 in za leta 1900 do 1907 se odobre.

Razkaz čiste imovine ustanovnih zakladov koncem leta 1908 v skupnem znesku 4.455.364 K 30 h se vzame na znanje.

V prihodnje se opusti sestavljanje proračunov ustanovnih zakladov. (Poročevalec poslanec dr. Zitnik.)

Pokojninski sklad deželnih uslužbencev.

Računski sklepi pokojninskega zaklada deželnih uslužbencev za leto 1908 in za leta 1900 do 1907 se odobre.

Razkaz čiste imovine kon. l. 1908 v znesku 47.827 K 18 h se vzame na znanje.

Grmski sklad.

Dohodki šole znašajo 19.001 K 51 vin., med temi deželnega prispevka 9005 K 19 vin., dohodki gospodarstva dohodkov 23.891 K 37 vin. in ravno toliko stroškov (končna imovina 850 K 91 vin.). Čisto imetje znaša koncem l. 1908 148.318 K 96 vin.

Računski zaključki za leto 1908 in za leta 1900 do 1907 se odobre, razkaz o imetju in uspehih gospodarstva se vzame naznanje.

Deželnokulturni sklad.

Dohodki znašajo v leto 1908 po vsehvi pričetni gotovini v znesku 17.335 K 52 vin. v celoti 39.972 K 24 vin., stroški pa 39.877 K 23 vin. Končna gotovina 95 K 01 vin. Čisto imetje koncem leta 1908 znaša 14.957 K 80 vin.

Računski sklepi za leto 1900 do 1908 se odobre in ravno tako razkaz o čistem imetju.

Muzejski sklad.

Čista imovina znaša koncem leta 1908 908.849 K 45 vin. Razkaz se odobri in računski zaključki za leta 1900 do 1908 ravno tako.

Melioracijski sklad.

Deželni odbor je zbornici predložil poročilo o tem zakladu. Iz tega poročila povzemamo sledeče:

Melioracijski sklad se je l. 1908. uporabljal in upravljal na enak način kakor l. 1907., v katerem letu je bil ustanovljen.

V kolikor je nastala potreba, so se l. 1908. financirali iz tega zaklada na novo prirala melioracijska dela in dela, ki so se v tem letu nadaljevala.

Z denarji melioracijskega zaklada se je l. 1908. izvršila tudi finančna operacija v zadevi državnih prispevkov za osušitev Ljubljanskega barja.

Za dela v svrhu osušitve Ljubljanskega barja je imela država po deželnem zakonu z dne 1. avgusta 1906, dež. zak. št. 16, prispevati skupaj 2.133.840 K, in sicer 1.882.800 K kot nepovračljivi prispevek in 251.040 K kot brezobrestno predplačilo deželi.

Glede plačila je državna uprava že več let prej izjavila, da bo v to svrhu treba posebne kreditne operacije, tako da bodo prispevki plačani v anuitetah v daljši dobi, ne v stavbi dobi, ki je sedaj določena na leta 1908. do 1912.

Da bi se izvršitev del na zavlekla, je bila dežela primorana privoliti v kreditno operacijo in jo izvršiti s pomočjo melioracijskega zaklada.

Način izvršitve te kreditne operacije se po predložitvi pismenih

in ustnih pogajanjih določil v posebnem dogovoru med državno upravo, kranjskim dež. odborom in glavnim odborom za obdelovanje močvirja.

Sklenjen in podpisan je bil dogovor dne 12. aprila 1907 ter objavljen v deželnem zakoniku. Dogovor se je kasneje popravil.

Po dogovoru se je izplačalo državi dne 1. januarja 1908 predplačilo pod sledečimi pogoji:

Predplačilo znaša 2.166.335 K in se izplača po prištevnem kurzu 98:50%, tako da je pokrita vsota 2.133.840 K, ki se odda za državni melioracijski sklad stavbnemu zakladu.

Predplačilo 2.166.335 K se vrne deželi za deželni melioracijski sklad v 50. enakih polletnih obrokih, pričešni s 1. januarjem 1908, in obrestuje s 4 1/2%.

Obresti se plačajo skupno z glavnim oblikom vselej od ostanka glavnice za pol leta naprej.

Izplačilo predplačila pod temi pogoji je za deželo ugodno, dasi vpliva na finance melioracijskega zaklada v tem oziru, da bo l. 1907. dobavljena dotacija 4.000.000 K porabljena prej nego bi bila drugače in da bo torej radi popolnitve te dotacije na prvotni stan treba daljnih posojil.

Iz tega razloga je deželni odbor že l. 1907. nameraval najeti posojilo 2.000.000 K, in sicer obnem, ko je najel po deželnem zakonu z dne 4. septembra 1900, dež. zak. št. 20, dovoljeno posojilo 4.000.000 K.

Osrednja banka čeških hranilnic, ki je dovolila in izplačala l. 1907. 4.000.000 K, je bila pripravljena dovoliti tudi posojilo 2.000.000 K, če se preskrbi prej ustavno dovoljenje.

Ker se dovoljenje pravočasno ni moglo preskrbeti, se posojilo dva milijona kron ni najelo.

Sedaj je vprašanje glede posojila 2.000.000 K brezpredmetno, ker je visoki deželni zbor dne 15. januarja 1909 s posebnim zakonom sklenil najeti posojila za melioracijska dela in zgradbo cest ter potov v znesku 10.000.000 K.

Enakih finančnih operacij, kakor glede del za osušitev Ljubljanskega barja, bo v bodoče najbrž še več, ker bo na Kranjskem mnogo del, za katere izvršitev bodo znašali državni prispevki nad 250.000 K, torej vsote, ki bi jih država po § 12. drž. zak. z dne 4. januarja 1909. l.

drž. zak. št. 4, ne plačala naenkrat, odnosno v obrokih v stavbni dobi, temuč v anuitetah v daljši dobi.

Radi pospešitve in ugodnega razvoja melioracijske akcije na Kranjskem je že naprej računati v uporabo melioracijskega zaklada v ravnokar navedenem zmislu kakor tudi sploh v zmislu državnega zakona z dne 4. januarja 1909. l., drž. zak. št. 4, ki določa, kolikšni in kakšni imajo biti prispevki dežele in udeležencev, da more potem država podpirati dotična melioracijska dela iz sredstev državnega melioracijskega zaklada.

Poročilo nato navaja posamezne postavke iz računskega zaključka.

Finančni odsek predlaga:

Računski sklepi melioracijskega zaklada za l. 1907. s prometom 12.786.691 K 84 h ter z aktivnim stanjem 3.035.522 K 70 h in pasivnim stanjem 4.047.283 K 62 h, torej s čistim dolgom 1.011.760 K 92 h in za leta 1900 do 1907 se odobre.

Računski sklep melioracijskega zaklada za l. 1908 s prometom 16.913.523 K 21 h ter z aktivnim stanjem 5.540.922 K 39 h in pasivnim stanjem 7.227.504 K 31 h, torej s čistim dolgom 1.686.582 K 42 h se odobri.

Poslanec Mandelj govori obširno k stvari in predlaga sledeče resolucije:

1. Deželni odbor se pozivlja, da predloži čimprej deželnemu zboru zakonski načrt, po katerem se zadeva z zakonom iz leta 1900 (melioracijski zakon) ustanovljena zaklada legislativno sanira.

2. Deželni odbor se pozivlja, da skrbi za to, da se obrestovanje dolga zgorajšnjega zaklada za l. 1909 v računskem zaključku za to leto vpiše v breme deželnega zaklada.

3. Finančni odsek se pozivlja, da postavi v proračun deželnega zaklada za leto 1910 primeren znesek za obrestovanje in uničevanje navedenega dolga.

Obširno poročilo in pojasnilo v zadevi melioracijskega zaklada je podal nato deželni računski svetnik Lindtner.

Za njim je govoril posl. dr. La m p c. Najprej pa mu je dr. Sušteršič nekaj povedal na uho. Poslušali so ga poslanci narodnopolitne stranke, ker pač razumejo stvar, dočim je bila zadeva večini poslancev klerikalne stranke precej nejasna.

LISTEK.

Marta in Magdalena.

Spisal Ivan Cankar.

(Dalje.)

III.

Takrat sem bil mlad, neumen in zmirom zaljubljen.

Vse moje premlado in navdušenje srce pa je gorelo plamenoma, ko sem ugledal na odru neko igralko v kratkem krilu, z našarjeno frizuro in našminkanimi lici... Saj veš, kako je. Meni se je zdela vzor lepote, čednosti in čiste mladosti. Drugi so rekli, da je bila nekdanja pač lepa, ali da je že postarna in veta; da je bila nekoč umetnica le zaradi lepote (postavila na oder leseno Urško, pa bodo ploskali), zdaj pa da je vsa njena umetnost golo spakovanje. In nazadnje so mi še pravili take stvari, ki jih uho zaljubljenega idealista nerado posluša. Da namreč njeno ravnanje in nehanje nikakor ni čednostno, temveč da je dolga vrsta ljudi, starih in mladih, grdi in postavnih, bogatih in siromašnih, vse brez izbire in pomislekov; spoštovani rodbinski očetje da so bili med njimi in nezreli študentje.

Te in take govorice so moje ljubezen napolnile z bridkostjo, ali omajale je niso. Že takrat sem vedel, da so opravljive oči kakor čarobno steklo, v katerem se človek devetkrat vidi in v deveterih barvah.

Nekoč, ob mojem godu je bilo, pa sem se napil. In tak, kakor sem bil, sem se napotil v kavarno. Zarka luč mi je planila v oči in me ni stregnila. Zagledal sem jo tam daleč, kakor v solnčni megli; tudi njen glas sem slišal. Nameril sem se naravnost tja.

Kakšen da je bil začetek in kako da sem govoril, ne vem več. Toliko vem, da so se mi nazadnje drugi smejali, jaz pa da sem klečal pred njenimi koleno ter ihtel, Bog vedi zakaj. Pogladiła me je po laseh in je rekla:

»Pridite katerikrat k meni!«
Sram me je bilo drugo jutro in še par tednov. Polagoma je bilo sramu zmirom manj, povabilo pa se je glasilo zmirom ljubeznivejše:

»Pridite katerikrat k meni!«
Ob pozni jeseni sem se napotil. Šel sem zmirom bolj počasi, tako da je bil mrak, ko sem stopil v vežo. Tudi po stopnjicah sem šel težko in trdo, kakor z bremenom na hrbtu; in trikrat mi je bilo, da bi se vrnil. Naposled sem pozvonil.

Hišna mi je odprla, stopila je v izbo in od tam sem slišal njen sladki glas; zdela se mi je, da se je zasmejala; kaj da je rekla, ne vem.

Ko sem stal na pragu, je vse omahnilo in otrpnilo v meni. Nisem ugledal najprej nje, temveč mešča Marhulo, ki je sedel za mizo na zofi ter gledal name z mrkim očesom.

Njegov obraz je bil zabuhel in ves navaden; ne sledu ni bilo na njem dostojanstva in izglednosti. Morda je bil že nekoliko pripit; pred njim so stale steklenice z vinom in likerjem.

Ona je vstala, segla mi je v roko, nato pa se je pričela smejati zvonko in na ves glas.

»Moj mož ni maral, da bi vas sprejela; celo skriti se je hotel, pa je bilo prepozno... tako ste tresčili v izbo!...«

On je odprl usta, da bi izpregovoril, pa je odmahnila z roko.

»Zakaj bi nedolžnosti ne bilo v najin dom? Glej, kako se drži tati in zardeva!«

Zazdel sem se hujše ter sem se v svoji nerodnosti okrenil, da bi odprl duri ter šel.

»Ostanite! Kaj bi zdaj?« je vzkliknil gospod. Njegov mrki pogled se je razvedril; napol se je vzdignil z zofe ter mi je ponudil roko.

Nato se je zasmeljal in mi je točil vina.

»Pijte! Pa krepko in moško, da bomo vsi trije enaki! Ne maram, da bi gledal kdo z jasnimi očmi v meglo!«

Pil sem, kakor je bil ukaz. Po prvem moškem požirku pa se mi oči niso zameglile, temveč razbistrile. Pogledal sem po izbi in sem videl, da je malomarno, neokusno in kričavo našarjena. Sama fabriška navlaka brez misli in brez umetnosti. Ne miru, ne doma — prenočevališča za trudne popotnike in pijane goste.

»Kako se ozirate?« je vprašal gospod in se je smejal. »Ali vam ni všeč ta pisana malobrižnost? Komaj da prestopi človek prag, se mu vsa izba v obraz zasmeeje ter mu pravi: Prijatelj, kaj bi gledal življenje od dolgočasne in solzave strani; druga stran je veselejša! — Ali bi bila spodobna med temi razposajenimi zavetami, prepogami, vazami in kipei žalostna, ali pa vsaj resna beseda? Kanila bi kakor solza v predpust. Brezbrižno veselje si je napravilo svoj dom po svoji volji in po svojem neokusu. Recite otroku, ki ga nauki še niso pokvarili, da naj si opremi izbo, kakor mu je drago, pa boste ugledali kolibo kramarja z drobnino in mešanim blagom. Nedolžnost in razposajenost še nikoli nista imeli okusa, če je okus tisto kakor dolgočasen mir...«

Tako mi je razlagal in jaz sem mu verjel. Čutil sem, kako mi je trkalo na srce brezbrizno uživanje — tisto uživanje, ki ga ne moti spomin na preteklost, ne skrb za sedanjost, ne misel na prihodnost. S svobodnim očesom sem pogledal nanjo, ki sem jo ljubil — (Amanda so ji rekli, pa mislim, da ji je bilo drugače ime) in ko sem jo pogledal, se mi je zdela še lepša nego na odru. Sedela je za mizo v ohlapni pisani halji s širokinimi rokavi, ki so odkrivali bele roke. Smejljalo se ni zapeljivo in prešerno, kakor tedaj, ko je pomežikavala v parket — ves otroški in brez zlega je bil njen smehljaj. In nenadoma, glej:

tam za steklenicami, za kozarci so se njeni prsti ovili njegovih, prav kakor sramežljivi prsti dveh zaljubljenecv, ki ne marata svoje sreče razodelati z besedo. Za hip sta se pozdravila s pogledom, hipnim in ljubeznivim; mene pa je spreletelo: »V tej ljubezni ni laži, kakor je razposajena!...«

Ko sem se poslavljaj, mi je stisnila obdve roki in me je z veselim smehom poljubila na čelo; bil sem nekoliko večji od nje, pa je stopila na prste. Čutil sem, da sem osramočen, neroden in neumen in da se mi mešča Marhula od strani posmehuje.

Prišel je kmalu za menoj po stopnjicah. Ko sva stala na cesti, mi je položil roko na ramo.

»Videli ste, česar še nihče ni videl. Ker ste pošten in nedolžen človek, ste videli samo z očmi; jezik ne ve o tem večeru!... Pa če bi vedel svet, kaj bi mi mogel očitati? Človek ima dvoje oči, dvoje ušes... dvoje sre in dvoje duš. Kdor pravi, da čuti le tako in ne tudi narobe, da misli le tako in ne tudi drugače, da ljubi le tukaj in ne tudi tam, tisti laže!... Čemu bi vam razlagal? Sami boste spoznali!«

Ko mi je povedal tako modrost, si je visoko zavihal ovrtnik suknje ter se je nameril od glasnega proti tistemu domu.

Jaz sem gledal za njim in nisem mogel dognati v svojih mislih, ali je grešnik, ali je svetnik... (Konec prihodnjic.)

vsa zanimanja niso kazali za njo. Končno stavi predlog, da naj se resolucije posl. Mandija izročijo finančnemu odseku.

Ko se enako izjavi tudi poročevalec posl. Povše, se sprejmejo soglasno odseki predlogi in enako tudi predlog dr. Lampeta.

Bolnišni, blaznišni, poročni in najdeniški sklad za leto 1908.

Bolnišni sklad izkazuje rednih stroškov 389.151 K 90 vin., dohodkov pa 184.872 K 59 K, torej primanjkljaja 204.279 K 31 vin.; blaznišni stroški 213.691 K 53 vin., dohodkov 47.396 K 95 vin., primanjkljaja 166.294 K 58 vin.; poročni stroški 32.471 K 70 vin., dohodkov 5389 K 75 vin., primanjkljaja 27.081 K 95 vin.; najdeniški stroški 14.517 K 93 vin., dohodkov 612 K 76 vin., primanjkljaja 13.905 K 17 vin.

Razkaz čiste imovine izkazuje pri bolnišnem zakladu 711.526 kron 92 vin., blaznišnem 164.640 kron 30 vin., poročnišnem 15.900 K in najdeniškem 14.600 kron.

Računski sklepi za leta 1900 do 1908 se odobro, razkaz čiste imovine se vzame naznanje. (Poročevalec poslanec Pogačnik.)

Pokojsniški sklad okrožnih zdravnikov.

Računski sklepi tega zaklada za odobro, vzame se pa rgajes, rkl eg leto 1908 in za leta 1900 do 1907 se odobro, naznanje se pa vzame razkaz imovine koncem leta 1908 v skupnem znesku 35.262 K 35 vin.

Nato prekine deželni glavar sejo ob 12. uri 40 min. popoldne.

Seja se nadaljuje ob 4:20 popoldne.

Gledališki sklad.

Računski sklep gledališkega zaklada izkazuje stroškov 22.657 K 69 vin., dohodkov (lastnih) pa 2571 K 70 vin., torej primanjkljaja 20.085 kron 99 vin.

V imenu finančnega odseka predlaga poročevalec posl. Kobi:

Računski sklepi gledališkega zaklada za leto 1908 in za leta 1900 do 1907 se odobro.

Razkaz čiste imovine koncem l. 1908 v znesku 348.317 K 74 vin. se vzame na znanje.

Sprejeto.

Garancijski sklad Dolenjskih železnic.

Letni donesek deželnega zaklada k temu zakladu iznaša 50.000 K. — Skupnih dohodkov je bilo s končnimi zastanki vred 215.849 K 29 vin., stroškov pa 162.631 K 45 vin. Razkaz imovine koncem leta 1908 izkazuje znesek 1.199.820 K 36 vin.

Računski sklepi za leta 1900 do 1908 se odobro, razkaz imovine se vzame na znanje.

Deželni posojilni sklad.

Dohodkov izkazuje računski zaključek za leto 1908 skupaj s končnimi zastanki 419.461 K 71 vin. Deželni sklad prispeva 416.373 K 43 vin. Stroški so enaki dohodkom. Čisti deželni dolg znaša 5.493.200 K in se je znižal v letu 1908 za 177.400 K.

Računski sklepi od leta 1900 do 1908 se odobro, razkaz o čistem dolgu se vzame na znanje. (Poročevalec posl. Lenarčič.)

Deželni sklad.

Proračun za leto 1908, ki je bil predložen visokemu deželnemu zboru (priloga št. 28), ni bil ustavno rešen, ravnotako ne, kakor niso bili ustavno rešeni proračuni za l. 1902 do 1907.

Računski sklep za leto 1908 obsega vsled tega le faktične uspehe brez kakih primerjav.

O uspehih se v splošnem navaja sledeče:

Skupnih dohodkov je bilo v letu 1908 . . . 4.783.743 K 76 h skupnih stroškov 4.774.399 » 93 » torej preostanka 9.343 K 83 h

Pri posameznih prometnih kategorijah, izvzemši prehajalni promet, ki izkazuje pri dohodkih in stroških enako vsoto, t. j. 915.580 K 47 vin., se kažejo nastopni uspehi:

Rednih stroškov je bilo . . . 3.778.072 K — h Ker so znašali redni dohodki 3.867.763 » 29 »

se kaže pri rednem prometu prebitok . . . 89.691 K 29 h

Pri izrednem prometu je bilo l. 1908 stroškov . . . 80.747 » 46 » dohodkov pa le . . . 400 » — »

torej znaša primanjkljaj . . . 80.347 K 46 h

Ako se odšteje ta primanjkljaj od prej navedene presežka pri rednem prometu v znesku . . . 89.691 » 29 h

se kaže pri skupnem prometu zgoraj navedeni presežek . . . 3.343 K 83 h

Po tem gospodarskem uspehu se kaže konec leta 1908 nastopne stanje za tekoče gospodarstvo raspoložljivih sredstev:

Gotovine je bilo . . . 157.743 K 65 h in končni aktivni zastanki so znašali . . . 454.205 » 75 »

Skupno aktivno stanje je torej znašalo . . . 611.949 K 40 » odnosno po odbitku pasivnih zastankov v znesku 210.978 » 36 » le . . . 400.971 K 04 h

To stanje rezultira iz nastopnega računa:

Stanje dne 1. januarja 1908 (po računskem sklepu za l. 1907) . . . 391.627 K 21 h Presežek l. 1908 . . . 9.343 » 83 »

Stanje koncem l. 1908 . . . 400.971 K 04 h

Skupna čista imovina deželnega zaklada je znašala koncem leta 1908 . . . 400.971 K 04 h

Proti čisti imovini koncem l. 1907 v znesku . . . 4.711.237 » 07 » se kaže prirastek . . . 107.831 K 79 h

Finančni odsek predlaga:

Računski sklepi deželnega zaklada za leto 1908 in za leta 1900 do 1907 se odobro.

Razkaz čiste imovine koncem l. 1908 v znesku 4.819.068 K 86 h se vzame na znanje.

Sprejeto.

Pripomnimo naj, da je poročilo za »Slovenec« o tej točki najbrže prevzel specialist v finančnih operacijah — tesar Pust.

Nujni predlog.

Ker je bil s tem dnevnim red končan, utemeljuje posl. Jare svoj nujni predlog. Na Kranjskem je mlekarstvo zelo razvito, v deželi je nad 80 mlekar. Na Vrhniki je dobro urejena mlekarska šola. Iz Kranjske se izvažajo za nad en milijon kron mleka na leto. V zadnjem času preti od preizkuševališča v Gradcu velika nevarnost razvijajočemu se mlekarstvu. Iz Gradača sta prišla dva odposlanca preizkuševališča v škofjeloški okraj in ljubljansko okolico in sta preizkuševala mleko. Naznanila sta več kmetov, ki so bili obsojeni na velike globe do 50 K. Svota teh kazni in stroškov znaša 14.000 K. Kaznovani so bili kmetje, češ, da mleko ni čisto, da se ne more dati dojenčkom. (Dr. Šusteršič: Kaj pa vedo ti gospodje, kaj so dojenčki! — Dr. Lampe in dr. Krek se zadovoljno smejeta.) Ta dva odposlanca sta imela samo nemške legitimacije, s kmeti nista mogla občeati. Preiskovala sta mleko, predno so je kmetje oddali v mlekarstvo, kjer se mleko očisti, predno se proda. Kmetje sami ne morejo nabaviti čistilnikov. Predno se nadaljujejo preiskave, naj se zaslišijo domači izvedenci. Eden onih graških preiskovalcev je bil prej komi. Neki gostilničar, ki ju je dobro poznal, se je hvalil: K meni že ne bodo prišli mleka preiskavat.

Predlog torej zahteva, da se zaslišijo domači izvedenci, vlada naj poskrbi za popolno remeduno.

V Ljubljani posluje deželno kemijsko preizkuševališče, ki je delovalo jako plodonosno pod umirnim dr. Kramarjem in enako deluje tudi sedaj pod inž. Turkom. Naj se vendar enkrat temu zavodu podeli avtorizacija za preizkuševanje živil, ali pa naj vlada ustanovi lastno preizkuševališče za živila v Ljubljani.

Nujnost je bila sprejeta soglasno in predlog je bil odkazan upravnemu odseku.

Odgovori na interpelacije.

Poslanec Jare odgovarja na interpelacijo posl. dr. Šusteršiča v zadevi prodaje deželnega gozda Podmolnikom. Dežela je kupila gozd leta 1875. Gozd se je vsako leto čistil. Vrednost tega čistjenja je ceniti na 1400 K. Okrajno glavarstvo je že l. 1907 javilo, da je nekaj dreves napadenih po lubadarju. Leta 1908 v maju je bilo sklenjeno v deželnem odboru, da se po lubadarju napadene drevesa takoj posekajo, del gozda v izmeri 10 oralov je posekati in nanovo zasaditi. V zimi l. 1908 se ni dalo posekati drevja. Leta 1909 pa je bilo že 187 smrek napadenih po lubadarju.

Tesarju Pustu se je nato lani na zimo prepuščeno posekanje celega gozda za svoto 15.048 K, ker se mestni tesarski mojster Zakotnik ni odzval tožadnemu vabilu. To ponudbo pa je sklenilo vodstvo deželnih dobrotelnih zavodov brez vednosti deželnega odbora. Zato je deželni odbor sekanje takoj ustavil in dal gozd ceniti po izvedencu gozdnem svetniku Puticku, ki je cenil Pustu oddani les na 17.607 K.

V nadaljnjem pravi, da zadane krivda, da ta gozd ni toliko vreden

sedaj, kakor bi moral biti, prejšnji, ne pa sedanjí deželni odbor.

Poslanec dr. Šusteršič predlaga, da se o tem odgovoru otvori debata.

Predlog je bil sprejet.

K besedi se oglasi posl. dr. Šusteršič, ki pravi, da je zato stavil ta predlog, da se stvar popolnoma pojasni, ker hoče, da se o delovanju deželnega odbora, katerega večina pripada njegovi stranki, tudi javno razpravlja. V tej zadevi, da so se prekoračile meje dostojne kritike. Dr. Lampe ni imel s to stvarjo nič opraviti. Popolnoma utemeljena kritika pa je, da je vodstvo deželne blaznice prekoračilo svoj delokrog, ker se je po svoječasnem odloku deželnega odbora smel prodati le del gozda v izmeri 10 oralov, ne pa celi gozd v izmeri 30 oralov. Čudi se, da vodstvo blaznice ni predložilo pogodbe s Pustom dež. odboru. Pogodba je ničeva. Dežela se mora sedaj varovati vsake škode. Predlaga, da se ta gozd čim najbolje izkoristi, pri eventuelni prodaji potom javne konkurence naj pa se ob enakih pogojih prepusti prednost občini Dobrunje.

Glede cennitve gozda je za to, da ceni gozd praktičen mož, lesni trgovec, ne pa gozdar teoretik, kajti cennitev prvega je veliko bolj zanesljiva. Zaradi pomankajja lesa v ljubljanski okolici ima les tu veliko večjo vrednost. Dokaz za to: našel se je nekdo, ki je pripravljen za ta les dati 28.000 kron. Stavi resolucijo, po kateri naj se pogodba s Pustom razveljavi, gozd pa proda potom javne konkurence.

K besedi se oglasi nato poslanec dr. Ivan Tavčar, ki poudarja, da bi se sicer ne bil oglasil k besedi, ako bi ga ne bil dr. Šusteršič imenoval šefredakterja »Slovenskega Naroda« in nekako namignil, kakor da bi bil govornik odgovoren za pisanje »Slovenskega Naroda« v tej zadevi, katero je imenoval lažljivo in obrekovno.

Pisal sem že o tej stvari in selaj tudi tu izjavljam, da je bila popolna resnica, kar sem odgovoril na to, kar mi je očital tudi dr. Lampe. Izjavljam torej, da sem bil tisti čas odsoten iz Ljubljane, da nisem vedel za pisavo »Slovenskega Naroda« v tej aferi! Če to rečem v javnosti, mi daj, da mi lahko verjame tudi dr. Šusteršič in preneha enkrat govoriti o šefredakterju, o lažeh in obrekovanju.

Priznam, da se je dr. Lampe res lahko čutil žaljenega po onem javnem pisarjenju, ali enako se pač godi na obeh straneh. Reči moram, če bi se bilo zgodilo mestni občini kaj enakega, da bi se bilo enako ali pa še huje vpilo na drugi strani! Preiskal pa sem pozneje celo stvar in našel, da je izšla iz dobrotelne občine same. Napaden je bil seveda deželni odbor, ker javnost pač misli, da takih pogodb sklenjati nima drug pravice, kakor deželni zbor oziroma deželni odbor, ker javnost pač ve, da ni v zadevah, v katerih vsota presega 16.000 K, nihče drug opravičen v sklepanje takih pogodb.

Hotel pa sem stvar izvesti še natančneje. Šel sem v deželni odbor, in tam mi je deželni glavar s pravnjemu samemu lastnim posmehom nekako namignil, da sem bil prvi jaz tisti kritični referent v tistem kritičnem času, da bi naj bil jaz torej povzročil celo stvar.

Stojim pač na stališču, da deželni odbor tedaj, ko se je stvar izprožila, ni mogel storiti drugačnega sklepa, kakor ga je storil v resnici. Politična oblast je pokazala na eminentno nevarnost, ki je pretila gozdu po lubadarju, in deželni odbor je sklenil, kar je zahtevala politična oblast. Ostalo pa je le pri 12 oralih in ta sklep se sedaj nikakor ni mogel tolmачiti tako, da bi bila uprava deželnih dobrotelnih zavodov upravičena prodati les brez vednosti deželne uprave.

Iz vsega tega pa je razvidno, da sem jaz popolnoma nedolžen na celi stvari, in mislim, da mi bodeta to tudi priznala dr. Šusteršič in dr. Lampe.

Mislim pa, da je bilo vendarle dobro, da se je stvar razpravljala v javnosti, kajti to je imelo dobre posledice za deželo. Kaj takega se pač lahko zgodi v vsaki upravi. Seveda pa je treba, da se doseže popolna remedura.

Oglasil se je nato dr. Lampe, ki je tudi odobral, da se zadeva obravnava v javnosti, da se popolnoma pojasni. Verjame, da je dr. Tavčar, če sam to reče, popolnoma nedolžen, da ni dal stvari v list. Je tudi zato, da se stvar obravnava v javnosti, češ, ker bo potem ljudstvo vedelo, koliko so vredne lažnjive vesti, ki se trosijo po deželi o delovanju deželnega odbora. »Kritika proti nam je vsakemu prosta, le eno zahtevamo: lagati se ne sme!« (Dr. Tavčar: Pri vas ravno tako!) Če so Dobrunjci hoteli od pomoči, naj bi se bili obrnili na deželni odbor, kjer vsak dobi svojo pravico.

K besedi se oglasi nato poslanec dr. Triller: Lojalno priznam, da se je v tej zadevi godila krivica deželnemu odborniku dr. Lampetu, ali priznati se pa mora tudi, da je dobil zasluženo sadoščeno iz ust poročevalca in tudi iz ust tovariša dr. Tavčarja. Zdi se mi pa, da je dr. Lampe pokvaril ves efekt, ko se je sam sebe prestavil na visoki prestol sodnika, na zatožno klop pa posadil list in neke osebe. Vzemimo to zadevo trezno, cum grano salis.

Zgodila se je pač po vodstvu deželne blaznice neka nepravilnost, priznam, da bona fide, ki je v dobroteljski občini pobudila precejšnjo nezadovoljnost. Ta nezadovoljnost se je prenesla v list, seveda v list nasproten večini deželnega odbora. In stara stvar je: »fama crescit eundo«. Če se je tako pomnožila cena, se vendar ne more imenovati laž, obrekovanje. Uredništvo »Slovenskega Naroda« je vest prevzelo gotovo tudi bona fide. Sicer pa tudi mi nimamo tu nikake pravice, staviti list na zatožno klop. In če je dr. Lampe rekel: »lagati ne sme«, ponovim jaz isto na adresu drugega ljubljanskega dnevnika. Poudarjam pa tudi, da to, kar se piše v neoficijalnem delu narodno - napredne stranke ni nič proti onemu, kar se je pisalo v drugem ljubljanskem dnevniku proti ljubljanskemu županu in večini v mestnem občinskem svetu! Saj se županu ni dosti manj očitalo, kakor da krade denar iz mestne blagajne.

Vsekako pa take stvari ne spalajo v to zbornico. In če je list pisal pretirano, se vendar ne more klicati zato na odgovor voditelja. O tem bi lahko govoril tudi poslanec dr. Žitnik, ki je pri »Slovenec« v istem položaju, kakor dr. Tavčar pri »Slovenskem Narodu«.

To je moje stališče. Ali končno naj pa le pribijem nekaj: »Slovenski Narod« je storil deželi precejšnjo dobroto, ker je zagotovil deželi precejšen dohodek. Dr. Šusteršič je sam priznal, da dobi dežela lahko za les iz tega gozda 28.000 K. Če dobi dežela to, se ima zahvaliti edinole — obrekovanju! »Slovenskega Naroda«!

Posl. dr. Šusteršič je zatrjeval nato, da se je pečal z listom le zato, ker mu je ona notica dala povod za interpelacijo, seveda pa deželni odbor nima pravice soditi takega lista. Stvar je v dobroteljski občini pač povzročila razburjenje. Govoril je o listu nekoliko več, ker je deželni odbornik dr. Tavčar njegov šefredakter. (Dr. Tavčar: »Saj ni res!« — Dr. Triller: »Ima le vrhovno nadzorstvo!«)

Izjavljam, da verjame dr. Tavčarjevim besedam, da ni bil tedaj v Ljubljani, da nikakor ne dvomi o njegovi izjavi. Meni pa, da je bilo le dobro, da se je stvar obravnavala v zbornici, ter so tako popolnoma pojasnila. Izraža »svoje posebno zadovoljstvo na izidu te debate« in priporoča sprejem svojih resolucij.

Resolucije se sprejmo nato soglasno.

Interpelacija posl. Pibra.

Na interpelacijo posl. Pibra v zadevi servitutnih pravic pri planinskih pašnikih je odgovarjal deželni odbornik dr. Tavčar. Poudarjal je, da razun štajerske nima še nobene dežela takega zakona. Štajerska ima štiri tozadevne zakone, po katerih bo deželni odbor, seveda prilagojeno kranjskim razmeram, izdelal zakonski načrt, ki ga bo še tekom tega deželnozbornskega zasedanja predložil deželnemu zboru.

Interpelacija dr. Tavčarja, dr. Trillerja in tovarišev.

Besedilo interpelacije smo pričeli na drugem mestu.

Ko se interpelacija prečita, izjavi deželni glavar, da bi takoj odgovoril na interpelacijo, ker pa je enako se glaseča interpelacija stavljena tudi na deželno vlado, bo počakal, da odgovori nanjo, ko pride odgovor od vlade.

Prihodnja seja. Odseki.

Prihodnjo sejo določi deželni glavar na petek, dne 14. januarja ob 10. dopoldne.

Odsek za letno poročilo ima sejo v sredo ob 10. dopoldne; upravni odsek v sredo ob pol 10. dopoldne; ustavni odsek v sredo ob pol 11. dopoldne; finančni v četrtek ob 10. dopoldne; šolski pa v četrtek ob 4. popoldne.

Na dnevnem redu prihodnje seje so ustna poročila o proračunih raznih deželnih skladov, samostalni predlog grofa Barba in poročila, ki jih med tem časom izdelajo odseki.

Konec seje ob 5:40 zvečer.

Občinski red in občinski volilni red za Ljubljano.

Ustavni odsek deželnega zbora je predložil zbornici sledeči zakonski načrt:

Člen I.

Izpreminjaje in dopolnjeva je občinski red za deželno stolno mesto Ljubljano, ki je bil izdan z zakonom z dne 5. avgusta 1887, dež. zak. št. 22, stopijo namesto spodaj ozamenjenih paragrafov občinskega reda, oziroma kot ustavki k posamnim paragrafom nastopna določila:

Obseg in razdelitev občinskega ozemlja.

§ 1.

Ozemlje mestne občine Ljubljanske obsega šest okrajev, in sicer:

I. okraj, ki se imenuje šolski;

II. okraj, ki se imenuje šentja. kobski;

III. okraj, ki se imenuje dvorski;

IV. okraj, ki se imenuje kolodvorski;

V. okraj, ki se imenuje Vodmat;

VI. okraj, h kateremu spadajo kraji: Črna vas (Schwarzdorf), Illova, Hauptmanica, Karolinska zemlja (Karolinengrund), Hradeckega vas (Hradeckendorf) in Kurja vas (Hühnerdorf).

Te okraje je po občinskem sklepu natanko omejiti ter jih, ako treba, zaradi lažjega oskrbovanja občinskih stvari razdeliti v podokraje.

Izprememba ozemlja.

§ 1 a.

Take izpremembe mestnih meja, po katerih se združijo posamni kosi ozemlja sosednih občin z mestno občino, ne da bi zato sosedne občine prenehale kot selske občine, ali po katerih se odkazuje posamni kosi ozemlja mestne občine sosednim občinam, sme ukreniti deželni odbor, ko je zaslišal mestno občino in ostale prizadete občine sporazumno s političnim deželnim oblastvom, brez razločka, če je bilo doseženo soglasje pri taki izpremembi med prizadetimi občinami ali ne.

§ 1 b.

Združitev doslej samostojnih občin z mestno občino ljubljansko se more, ako ne ugovarja iz javnih ozirrov politično deželno oblastvo, izvršiti po sklepu deželnega zbora, ki potrebuje Najvišjega odobrenja.

Občinski domačinci.

§ 3.

Občinski domačinci so tisti občani, ki imajo v občini domovinsko pravico.

Samo avstrijski državljani morejo biti občinski domačinci.

Kako kdo pridobi ali izgubi občinsko domačinstvo, je razsojati po zakonih, ki urejajo domovinske razmere.

O prošnjah, da se komu podeli domovinska pravica, razsoja občinski svet.

Proti razsodbam o prošnjah glede prostovoljnega sprejema v občinsko zvezo pritožbe niso dopustne.

Za prostovoljni sprejem v občinsko zvezo mora prosilec plačati enkratno pristojbino do 200 K v občinsko blagajnico.

Visokost pristojbine določi občinski svet vsako leto naprej.

Pravice občanov in vnanjih.

§ 11.

Vsakdo v občini ima pravico:

a) da se mu varuje njegova oseba in kar je njegove imovine v občinskem ozemlju;

b) da uživa javni rabi namenjeno občinsko imovino in občinske pravice po meri dotičnih uredb.

Občani imajo poleg tega tudi aktivno in pasivno volilno pravico za občinski zastop po določilih volilnega reda.

Občinski domačinci imajo, ako obubožajo, pravico, da jih podpira ali preskrbi občina po meri njih potrebe in po namenu naprav, obstoječih za preskrbovanje ubožcev.

Občinski meščani imajo poleg te pravice občinskih domačincev tudi pravico do preskrbovanja iz njim namenjenih ustanov in skladov.

Častni meščani uživajo pravice meščanov, ne da bi imeli iste dolžnosti, kakor leti.

Vnanjim, ki se s svojo domovinsko pravico izkažejo ali vsaj izpričajo, da so storiili, kar je treba, da dobe tak izkaz, občina toliko časa ne sme braniti bivanja v občinskem ozemlju, dokler s svojimi vred neomadeževano žive in dokler ne žive ob javni milodarnosti.

Ako vnanji misli, da se mu godi v tem oziru vsled odredbe občine krivica, sme iskati pomoči pri političnem oblastvu, zoper katerega razsodbo je obema strankama dopuščena priziv na ministrstvo za notranje stvari.

Sestava občinskega sveta.

§ 14.

Občinske svetovalce voli občina izmed sebe.

Njih število je petinštirideset. Natančnejša določila o tem, kdo sme voliti in kdo izvoljen biti, kakor tudi o tem, kako postopati pri volitvi, obsega občinski volilni red.

Doba uradnega poslovanja občinskih svetovalec.

§ 16.

Občinski svetovalci se izvolijo po praviloma na tri leta.

Vsako leto izstopi iz vsakega izmed treh volilnih razredov tretjina občinskih svetovalec in se nadomesti po novih volitvah, katere naj se vrše meseca aprila.

Kadar je na novo izvoljen ves občinski svet, določi prvič in drugič zbir tiste svetovalce, katerim je izstopiti iz posameznih volilnih razredov; potem izstopijo vselej tisti, ki so bili tri leta poprej izvoljeni.

Tisti, ki izstopijo, smejo biti iznova izvoljeni, ako zoper nje ni nobenega zakonitega zadržka.

Svetovalci, ki so določeni, da izstopijo, ostanjejo v poslovanju, dokler se na njih mesto ne pokličejo novoizvoljeni. Kdaj je te poklicati, je določeno v občinskem volilnem redu (§ 27).

Popolnitev izpraznjenih svetovalskih mest.

§ 18.

Namesto občinskih svetovalec, ki so umrli, ali pred svojim časom izstopili, ali svoj svetovalski posel izgubili (§ 17, 1. odstavek), volijo se novi svetovalci praviloma obenem z vsakoletnimi dopolnilnimi volitvami.

Kadar so v enem volilnem razredu prazna več nego tri svetovalska mesta, tedaj je v njih popolnitev tudi pred to dobo takoj razpisati v dotičnem volilnem razredu dopolnilno volitev na podlagi zadnjega imenika volilcev.

Vsaka taka dopolnilna volitev velja samo do navadnega obnovečnega roka: izvoljeni stopi iz občinskega sveta takrat, kadar bi moral izstopiti tisti, na katerega mesto je bil izvoljen.

Kadar se nekatere dopolnilne volitve izvrše za vso volitveno dobo (§ 16, 1. odstavek), nekatere pa za krajšo dobo, šteti je po vrsti tiste, da so izvoljeni za krajšo dobo, katerim je pripadlo manj listnih glasov. Kadar je enako število listnih glasov, določi žreb, komur gre prednost v povrstnem redu.

O magistratu in okrajnih načelnikih.

§ 24.

Magistrat je sestavljen:

a) iz župana kot načelnika in, kadar je on zadržan, iz županovega namestnika (§ 64);

b) iz devetih občinskih svetovalec, katere občinski svet izvoli, upoštevajoč določbe odstavkov 2, 3 in 4 § 55 iz svoje srede za eno leto;

c) iz enega ali več magistratnih svetovalec kot poročevalcev, izmed katerih mora biti vsaj eden pravnik; d) iz poročevalcev, kolikor jih še treba;

e) iz potrebnega pomožnega osebja.

Da podpirajo župana in magistrat v oskrbovanju krajno-policijskih in drugih krajin poslov, smejo se postaviti posamezni okrajni načelniki (okrajni načelniki, §§ 13, 47 in 74).

Porazdelitev doklad k neposrednim davkom.

§ 40.

Praviloma je doklade k direktnim davkom porazdeliti na vse v občini predpisane davke te vrste, brez razločka, je-li davku podvrženi občan ali ni, ter jih naložiti v enaki meri na vse razrede teh davkov. Vendar se lahko različna porazdelitev izvrši le v tistem razmerju kakor pri deželnih prikladah enake davčne vrste.

Kako se oskrbujejo opravila.

§ 55.

Občinski svet se razdeli v odseke s ta namen, da se le-ti prej posvetujejo o različnih opravilih njegovega področja; število odsekov določi sam. Vrhutega sme za predposvetovanje ali oskrbo posameznih opravil določiti posebne odseke, katerih članje izvoli za vsak slučaj posebej.

Člane odsekov je porazdeliti na posamezne liste strank po razmerju na njih podlagi izvoljenih občinskih svetovalec (§ 26 občinskega volilnega reda), če to zahteva tudi le en sam občinski svetovalec.

Stranke, po katerih listah je izvoljenih manj kakor devetina vseh občinskih svetovalec, ne morejo zahtevati, da bi se pri porazdelitvi odsekov članov v smislu prejšnjega odstavka morale upoštevati.

Po eni listi izvoljeni občinski svetovalci izvolijo odsekove člane, ki pripadajo njihovi stranki, v posebni volitvi.

Občinskemu svetu je pridržano, da oziraje se na določila občinskega reda, uravna svoje kakor tudi magistratno in dotičnih posebnih uradov poslovanje z opravnim redom, oziroma z navodilom.

Izpremembe opravnega reda ali navodila se smejo skleniti samo na pisno predloženi, z dnevnim redom (§ 56) razglašeni samostalni nasvet.

Glava II.

Izpreminja se in dopolnjuje z zakonom z dne 5. avgusta 1887, dež. zak. št. 22, izdani, oziroma z zakonom z dne 16. maja 1898, dež. zak. št. 24, prenašeni občinski volilni red za deželno stolno mesto Ljubljana stopijo na mesto oznamljenih paragrafov občinskega volilnega reda, oziroma kot ustavki k posameznim paragrafom sledeča določila:

Kdo ima pravico voliti (aktivna volilna pravica).

§ 1.

Pravico voliti imajo oni avstrijski državljani, ki so dovršili 24. leto in imajo one posebne lastnosti, katere so predpisane v §§ 11 c, 12, 13 in 14 za uvrstitev volilnih upravičencev v posamezne volilne razrede.

Vendar imajo pravico voliti tudi država, dežela, javni zakladi, tozemske korporacije, društva, družbe, zavodi, ustanove in pravne osebe sploh, ako jim je vsaj eno leto predpisan v občini kak davek, ki je podvržen občinskim dokladam.

Za zračmanje predpisanega časa, kako dolgo da volilec prebiva v občini ali plačuje davke, je merodajen dan, ko so bili razgrnjeni imeniki volilcev (§ 15).

Občina ne sme izvrševati volilne pravice v lastnem ozemlju.

Izjeme glede vojakov.

§ 2.

Aktivno službujoči častniki (avditorji, vojaški zdravniki, vojaški računovodje) in vojaški duhovniki, gazisti, ki niso v nobenem činovnem razredu, in moštvo oborožene sile, oziroma orožništva, vstevši one, ki so časno na dopustu, nimajo pravice voliti.

Druge izjeme.

§ 2 a.

Izjete od izvrševanja aktivne volilne pravice so nadalje vse osebe, ki so pod očetovsko oblastjo, pod varstvom ali skrbstvom, ravnotako oni, ki uživajo iz javnih ali občinskih sredstev kot ubožci trajno preskrbo ali so jo uživali zadnje leto neposredno pred volitvami, ali oni, ki žive sploh ob javni milodarnosti.

Za preskrbo ubožnih ali za dela javne milodarnosti pa z ozirom na volilno pravico ni smatrati:

podpor iz bolniških blagajnic, rent za nezdore, starost ali onemoglost, brezplačne oskrbe v javnih bolnišnicah, oprostitve od solnine, podelitve učil ali ustanov in tudi ne pomoči v stiski.

Izvrševanje volilne pravice.

§ 3.

Volilno pravico je izvrševati praviloma osebno.

Veljajo pa sledeče izjeme:

1. Osebe, ki so odšle iz občine po občinskih ali drugih javnih poslih, imajo pravico postaviti pooblaščenca, da zanje voli.

2. Ravnotako smejo posestniki v občini ležečih posestev ali v občini izvrševanih obrtnih podjetij, ako so naseljeni v drugi občini, svojo volilno pravico izvrševati po pooblaščencah.

§ 4.

Državo, deželo in javne zaklade zastopajo pri izvrševanju volilne pravice od dotičnih upravnih organov postavljene osebe.

Zastopniki ali pooblaščenici v izvrševanju volilne pravice.

§ 7.

Le avstrijski državljani, ki so dovršili 24. leto in katerih ne izvzema ali ne izključuje niti § 2, niti § 2 a, niti § 10 smejo volilno pravico v imenu drugega izvrševati kot zastopniki, oziroma ako imajo sami pravico voliti, tudi kot pooblaščenici. Pooblaščenec sme zastopati le enega volilnega upravičenca in se mora izkazati s pooblastilom, ki je izgotovljeno v zakoniti obliki.

Tako pooblastilo, ako še ni izgubilo veljavnosti, upravičuje pooblaščenca, izvrševati pri dotični volitvi vsako z volilno pravico združeno oblast. Ustne ali telegrafične odredbe glede podelitve pooblastila nimajo nobene moči. Ravno to velja glede preklica pooblastila, izvemši slučaj, da preklic pooblastnik pooblastilo osebno pred volilno komisijo, preden je pooblaščenec kot tak oddal glas.

Sprejem pooblastila ne zadržuje izvrševanja lastne volilne pravice.

Kdo je izvzet, da ne sme biti izvoljen.

§ 9.

Izvzeti so, da ne morejo biti izvoljeni:

1. občinski uslužbenci, dokler v istini služijo;

2. osebe, ki so od izvrševanja volilne pravice po §§ 2 in 2 a izvzete;

3. osebe, ki so v družinski zvezi, ali ki kakor dninarji nimajo samostalnega zaslužka;

4. osebe, ki so v zamudi s plačilom ali položitvijo računa, katero

jim do občine nalaga pravomočna razsodba ali sodna poravnava;

5. osebe, ki so v zamudi s položitvijo računa o gospodarstvu z njim izročenim premoženjem občine ali katerega občinskega zavoda;

6. osebe, ki se branijo brez zakonitega odklonilnega vzroka sprejeti izvolitev v občinski svet ali pozneje mandat, ki so ga sprejeli, izrečno ali molče odloži (§§ 15, 58 občinskega reda in § 29 občinskega volilnega reda) do prihodnje volilne dobe.

Kdo je izključen, da ne sme ne voliti, ne izvoljen biti.

§ 10.

Izključene, da ne smejo niti voliti, niti voljene biti, so:

1. Osebe, katere so prišle v preiskavo zaradi hudodelstva, dokler preiskava traja.

2. Osebe, ki so bile v kazni obsojene zaradi hudodelstva ali prestopka tatvine, poneverbe ali deleznosti glede teh dveh prestopkov, goljufije, sovodstva (§§ 460, 461, 463, 464, 512 k. z.), zaradi dejanj, ki so označena v § 1 zakona z dne 28. maja 1881, drž. zak. št. 47, in v § 1 zakona z dne 25. maja 1883, drž. zak. št. 78, ali zaradi prestopka po §§ 1, 2, 3, 4 in 5, predzadnji odstavek, zakona z dne 24. maja 1885, drž. zak. št. 89.

Ta posledica obsodbe neha pri hudodelstvih, ki so našteti v § 6, št. 1 do 10, zakona z dne 15. novembra 1867, drž. zak. 131, ko je prestana kazn, pri drugih hudodelstvih, ko poteče deset let, ako je bil krivec obsojen najmanj na petletno kazn, in razen tega, ko poteče pet let, pri ostalih zgoraj navedenih kazenskih dejanjih pa, ko potečejo tri leta po prestani kazni.

3. Osebe, ki so bile obsojene na kazn zaradi pregreška zoper kazenskopravno določila v varstvo volilne svobode, ako je bilo dejanje storjeno pri volitvah v poslansko zbornico državnega zbora, v deželni zbor, v občinski zastop ali v katerokoli korporacijo ali zastopstvo, ki je po zakonu poklicano, da oskrbuje javne stvari in sicer za dobo šest let po prestani kazni (§§ 3, 5, 7, 8, 10 in 14 zakona z dne 26. januarja 1907, drž. zak. številka 18).

4. Osebe, ki so bile postavljene pod policijsko nadzorstvo ali oddane v prisilno delavnico, dotlej, da potečejo tri leta, odkar je nehala policijsko nadzorstvo ali odkar so bile iz prisilne delavnice izpuščene.

5. Osebe, katerim je odtegnilo sodišče očetovsko oblast nad njihovimi otroci, dokler so otroci pod tujim varstvom, vsekakor pa tri leta po sodni odredbi.

6. Osebe, ki so bile zaradi pijanosti ali pijančevanja na podstavi splošnega kazenskega zakona ali drugih zakonitih določil, ki se še uvedejo, več nego dvakrat obsojene na zaporno kazn, za dobo treh let po prestani kazni.

7. Osebe, nad katerih imovino se je razglasil konkurz, do konec konkurza, in ako je zadolženec trgovec, dotlej, da se zopet vsposobe za pravice, ki so označene v § 246 konkurznega reda z dne 25. decembra 1868, drž. zak. št. 1 iz leta 1869.

8. Osebe, ki so bile odpuščene iz javnega urada ali službe zaradi disciplinarnega pregreška iz dobičkalnosti, za dobo treh let, odkar so bile odpuščene, računeno od takrat, ko je razsodba postala pravomočna.

Imeniki volilcev.

§ 11.

Za volitev občinskega sveta mora mestni magistrat upoštevajoč določbe §§ 11, 11a, 11b, 11c, 12, 13 in 14 sestaviti imenike volilcev, in sicer za vsak volilni razred poseben imenik po alfabetičnem redu.

V teh imenikih je pri vsakem volilnem upravičencu navesti davčno svoto, ki je merodajna za njegovo uvrstitev v kak volilni razred.

Sestava volilnih razredov.

§ 11 a.

Vsi volilni upravičenci se razdelijo v tri volilne razrede, katerih vsakemu je voliti takrat, kadar se popolnuje ves občinski svet, petnajst svetovalec, drugače pa ono število, ki je potrebno, da se z njim popolnijo izpraznjena mesta občinskih svetovalec.

Osebe, ki so bile sprejete v imenik prvega volilnega razreda, tvorijo prvi, one, ki so bile sprejete v imenik drugega volilnega razreda, drugi, in one, ki so bile sprejete v imenik tretjega volilnega razreda, pa tretji volilni razred.

Splošna določila glede uvrstitve volilnih upravičencev v volilne razrede.

§ 11 b.

Občinskim dokladam podvrženi davci, katerega skupno plačujejo javni družniki pridobitnega podjetja (§ 5, 2. odstavek), se razdelijo po razmerju deležev na vsakega družnika in se onim, ki so po § 1 upravičeni voliti, prištevajo njihovim ostalim davkom, ki so podvrženi občinskim dokladam.

Volilni upravičenci, ki so se že sprejeli v prvi, ne smejo se uvrstiti v drugi volilni razred.

Ako ima volilni upravičenec več lastnosti, ki ga usposabljaajo za uvrstitev v kakršenkoli volilni razred, sme se sprejeti le enkrat v dotični volilni razred.

Ako za uvrstitev volilnega upravičenca v volilni razred niso merodajni občinski dokladi podvrženi davki, ampak drugi direktni državni davki, se tudi ti seštevajo in vsota teh davkov, ki pa morajo biti volilnemu upravičencu vsaj že eno leto predpisani, odloči, v kateri volilni razred se volilni upravičenec uvrsti.

Seznamek vseh volilnih upravičencev, ki plačujejo občinskim dokladam podvrženi davek.

§ 11 c.

Da se napravijo imeniki volilcev, sestavi magistrat najprvo seznam onih oseb moškega in ženskega spola, katerim je najmanj eno leto predpisan v občini občinskim dokladam podvrženi davek in katere imajo vse one splošne lastnosti, ki jih zahteva od volilcev § 1, in jim ne brani izvrševati volilne pravice niti § 2, niti § 2 a, niti jih ne izključuje od volilne pravice § 10.

V ta seznamek je sprejeti tudi juristične osebe, ki od pravice voliti niso izključene.

V ta seznamek ni sprejeti občinskih deleznikov, o katerih govori § 7 občinskega reda, kateri nimajo svojega rednega bivališča v Ljubljani in jim ni tu letno več kot 6 kron predpisanih gori omenjenih direktnih državnih davkov.

V tem paragrafu navedene volilne upravičence je po višini vsakega pripadajočih, v občini eno leto sem predpisanih, občinskim dokladam podvrženih davkov uvrstiti v padajoči vrsti drugega za drugim, jim pridejati tekoča števila ter vsakemu imenu pripisati vsoto dotičnih davkov in natančni naslov.

Ako ima predpisanih dvoje ali več volilnih upravičencev enako vsoto davkov, uvrstiti je po letih starejšega pred mlajšim.

Število v seznamek sprejetih volilnih upravičencev je deliti s pet; to število in visokost petine je zaiznovečati na koncu seznamka.

Imenik prvega volilnega razreda.

§ 12.

V imenik prvega volilnega razreda se sprejmeta prvo navedeni dve petini volilnih upravičencev, ki so vpisani v seznamku, o katerem govori § 11 c.

Imenik drugega volilnega razreda.

§ 13.

V imenik drugega volilnega razreda se vpišejo:

1. vsi ostali volilni upravičenci, ki v seznamku, o katerem govori § 11 c, neposredno sledijo onim volilnim upravičencem, katere označuje § 12;

2. sledeče osebe moškega spola, če imajo vsaj že eno leto svoje redno bivališče v občini, če jim ne manjka onih splošnih lastnosti, katere zahteva od volilnih upravičencev § 1, če jim ne brani izvrševati volilne pravice niti § 2, niti § 2 a, niti jih ne izključuje od volilne pravice § 10, in če niso vpisani že v prvem volilnem razredu (§ 12), in sicer:

a) člani knezoškofjskega stolnega kapitlja in v dušnem pastirstvu ali na javnih ljudskih in meščanskih šolah nameščeni duhovniki vseh konfesij, vse te osebe tudi če so stalno ali začasno vpokojene;

b) službujoči, stalno ali začasno vpokojeni dvorni, državni, deželni, občinski in javnih zakladov uradniki, častniki in vojaški služniki s častniškim naslovom, kateri so stalno vpokojeni ali pa izstopili iz vojaške službe pridržavši si vojaški čin;

c) službujoči in upokojeni vojaški služniki brez častniškega naslova; službujoči in upokojeni uradniki, v kolikor te osebe ne spadajo v stan katerega vojaškega krkela;

d) doktorji, ki so dosegli svojo akademsko stopnjo na kakem tozemskem vseučilišču ali na kaki tozemski tehniški visoki šoli, pooblašeni civilni tehniki in rudniški inženirji ter oni tehniki, kateri so prestali na kaki tozemski tehniški visoki šoli stroge izkušnje, dalje magistri farmacije, ki so prestali na kaki tozemski visoki šoli izkušnje, vse te osebe pa le, ako imajo v občini domovinsko pravico;

e) voditelji in stalno nameščeni učitelji na javnih ljudskih in meščanskih šolah, ki so v občini, in direktorji, profesorji in učitelji, ki so nameščeni na drugih javnih učiliščih v občini, dalje pa tudi stalno ali začasno vpokojeni voditelji in učitelji javnih ljudskih in meščanskih šol ter

stalno ali začasno vpokojeni direktorji, profesorji in učitelji javnih učilišč sploh.

3. Stalno nameščene učiteljice na javnih ljudskih in meščanskih šolah v občini pod pogoji točke 2. prvega odstavka tega §; istotako stalno ali začasno upokojene učiteljice javnih ljudskih in meščanskih šol sploh.

4. One osebe moškega in ženskega spola, ki imajo vsaj že dve leti svoje redno bivališče v občini in katerim se je v tem času vsaj že eno leto sem predpisala v občini na neposrednih državnih davkih, kateri ne spadajo med davke, omenjene v § 11 c, najmanj skupna vsota 30 K, ako imajo one splošne lastnosti, katere zahteva od volilnih upravičencev § 1 in jim ne brani izvrševati volilne pravice niti § 2, niti 2 a, niti jih ne izključuje od volilne pravice § 10.

Imenik tretjega volilnega razreda.

§ 14.

V imenik tretjega volilnega razreda se sprejmejo:

1. vsi tisti volilni upravičenci, ki so vpisani v volilnih imenikih prvega in drugega razreda;

2. tiste osebe moškega in ženskega spola, ki imajo vsaj že dve leti svoje redno bivališče v občini in katerim se je v tem času predpisalo vsaj že eno leto v občini na neposrednih državnih davkih, ki ne spadajo med davke, omenjene v § 11 c, manj kakor 30 K, ako imajo one splošne lastnosti, katere zahtevajo od volilnih upravičencev § 1, jim ne brani izvrševati volilne pravice niti § 2, niti § 2 a, niti jih ne izključuje od volilne pravice § 10;

3. tiste osebe moškega spola, ki imajo vsaj že tri leta svoje redno bivališče v občini in jim ne manjka splošnih lastnosti, katere zahteva od volilnih upravičencev § 1, jim ne brani izvrševati volilne pravice niti § 2, niti § 2 a, niti jih ne izključuje od volilne pravice § 10, v kolikor teh oseb ni že po točkah 1 in 2 tega paragrafa sprejeti v imenik tretjega volilnega razreda.

Odsotnost iz občine vsled vojaškega službovanja ravno tako ne velja za prekinjenje triletnega nepretrganega bivanja, ki je potrebno v doseg volilne pravice, kakor se tudi ne šteje v to dobo bivanje radi vojaškega službovanja v občini.

Razgrnitev imenikov volilcev. Ugovori zoper nje.

§ 15.

Imeniki volilcev se morajo pravočasno razgrniti pri magistratu, da jih vsakdo lahko upogleda, ter je razglasiti v uradnem deželnem listu kakor tudi po javno nabitih listih v občini, da se je to zgodilo in da se imeniki volilcev tekom 14 dni od dneva prve objave v uradnem listu smejo upogledati in proti njim ugovori vlagati.

Ugovore sme vlagati vsakdo, ki je vpisan v imenik volilcev, kakor tudi vsak zase, da se vpiše v imenik volilcev.

Ugovor je vložiti pisмено za vsak slučaj reklamacije posebej. O pravočasno vložjenih ugovorih razsoja občinski svet najdalje v osmih dneh.

Magistrat sklenjene poprave takoj zapiše v imenike volilcev in obvesti o tem ugovornike. Obenem je popravljene imenike vnovič razpoložiti za osem dni ter je po načinu, ki je predpisan v prvem odstavku, razglasiti, da se je to zgodilo in da je proti razsodbam občinskega sveta dopustna pritožba na politično deželno oblastvo tekom osmih dni od dneva prve objave. O pritožbah proti razsodbam občinskega sveta, katere je vlagati pri mestnem magistratu, razsoja končno veljavno politično deželno oblastvo.

Osem dni pred volitvijo se v imeniku volilcev za vršče se volitev v dotičnem volilnem razredu ne sme izvršiti nobena poprava.

Razglasitev volitve, katero je izvršiti.

§ 17.

Volitev je najmanj štiri tedne pred nje začetkom vsem občanom, ki imajo pravico voliti, dati na znanje s trikratno objavo v uradnem deželnem listu in vrhu tega z javno nabitim listi.

Kdaj da se volitev vrši, je naznaniti tudi političnemu deželnemu oblastvu.

Volilne izkaznice in glasovnice.

§ 17 a.

Vsakemu volilnemu upravičencu je izročiti pred volitvijo volilno izkaznico, katero napravi magistrat, in z občinskim pečatom zaznamovano glasovnico.

Volilne liste, ki se ne dajo dostaviti, je shraniti pri magistratu in izročiti le volilnemu upravičencu ali izkazanemu njegovemu zastopniku proti temu, da se izkaže z listino, ki dokazuje identiteto volilca.

Izkaznica mora poleg volilčevega imena obsegati tudi naznanilo, na

katerem kraju, kateri dan in katere ure se je posamezni volilnim razredom zbrati k volitvi, katerim občinskim svetovalcem je določeno izstopiti in koliko članov občinskega sveta je voliti vsakemu volilnemu razredu.

Le po oblastvu izdane izkaznice so veljavne, kar mora biti na njih izrecno pripomnjeno.

Ravno tako je na glasovnici pomniti, da je sicer neveljavna, ako se ne zapiše nanjo kaka objavljena lista in najmanj en kandidat te liste (§§ 17 i in 25.).

Namesto izgubljenih ali nerabljivih izkaznic mora izdati mestni magistrat vsakemu volilnemu upravičencu, ki to zahteva, duplikat.

Namesto izgubljenih ali nerabljivih glasovnic mora izročiti mestni magistrat ali na dan volitve predsednik volilne komisije volilnemu upravičencu na njegovo zahtevo drugo glasovnico.

Volilni predlogi.

§ 17 b.

Občinske svetovalce je voliti v vseh treh volilnih razredih po razmerjih volitvah in obveznih listah.

Zato morajo stranke — politične, socialne in druge skupine volilcev — do določenega roka magistratu v svrhu volitve naznaniti po volilnem predlogu svoje kandidate za volitev občinskih svetovalcev za vsak volilni razred, v katerem hočejo kandidate postaviti.

Pri kandidatih je navesti krstno ime, priimek, stan in v kolikor je potrebno, da se oseba natančneje označi, tudi naslov.

Volilni predlog sme za en volilni razred obsegati na eni listi s tekočimi številkami 1, 2 itd. označenih največ le toliko imen, kolikor je izvoliti v dotičnem volilnem razredu občinskih svetovalcev.

Volilni predlogi se morajo vložiti najkasneje celih 14 dni pred dnem volitve. Mestni magistrat mora v uradnem deželnem listu in po javno nabitih listih pravočasno razglasiti dan in uro, do katere se volilni predlogi smejo vlagati.

V volilni predlog smejo sprejeti stranke za vsak volilni razred kandidate izmed vseh občanov, ki morejo biti izvoljeni.

§ 17 c.

Volilni predlogi za volitev občinskih svetovalcev morajo biti izrecno za take označeni in čitljivo lastnoročno podpisani najmanj od 30 oseb, katerih vsaka mora na dan vložitve volilnega predloga biti vpisana v volilnem imeniku, ne glede na to, če se ti volilni predlogi raztezajo na en sam volilni razred ali na več.

Volilne predloge, ki ne zadoščajo temu predpisu ali pri katerih se je vršila zloraba splošne označbe že obstoječih političnih, socialnih ali drugih strank, mora magistrat vrniti tekom dveh dni po vložitvi.

§ 17 d.

Na vsakem volilnem predlogu je imenovati izmed podpisanih eno osebo in nje namestnika, katera naj v imenu in po naročilu podpisanih obsejeta z magistratom kot njih pooblaščen zastopnik.

Ako take prijave ni, velja prvi podpisaneec za zastopnika, drugi podpisaneec pa za njegovega namestnika.

Vsakemu volilnemu predlogu je dati določeno in jasno označbo stranke, tako, da ga je od vsakega drugega lahko razločevati.

Ako ima več volilnih predlogov enake, podobne ali take označbe, ki bi lahko povzročile kako zamenjavo, mora magistrat zastopnike pozneje vloženi predlogov pozvati, da označbo izpremenijo.

Ako pa so bili enako označeni predlogi vloženi istočasno, obrniti se je s takim pozivom na vse zastopnike teh predlogov. Ako se pozivu v določenem roku ne zadosti, ali ako se kak volilni predlog vloži sploh brez take označbe, označi se predlog uradoma z imenom zastopnika vseh podpisanih, eventualno z imenom prvopodpisaneega.

§ 17 e.

Osebe, ki podpisajo volilni predlog, ne da bi bile po § 17 c za to upravičene, je magistratu kaznovati z globami do 100 K.

§ 17 f.

Predloge mora magistrat glede njih vsebine pregledati, da so imenovane na njih le moške osebe, ki imajo pravico voliti in da niso med kandidati raznih volilnih predlogov imena istih oseb.

Ako se poslednje zgodi, je vlagatelj pozvati, da doprinese v treh dneh pritrldilo prizadetih oseb za vsprejetje v dotični volilni predlog.

Taka izjava se sme podati le enkrat.

Ako se pritrldilna izjava za kako kandidatno listo v zakonitem roku ne doprinese ali ako ista velja za več kandidatnih list, je dotične kandidate iz volilnih predlogov črtati.

§ 17 g.

Ako posamezni kandidatje veled večkratne kandidature, veled smrti ali odpovedi kandidata odpadejo, mora to magistrat nemudoma naznaniti zastopnikom dotičnih volilnih predlogov, kateri so v tem slučaju upravičeni predlog v smislu § 17 h dopolniti s tem, da imenujejo druge kandidate.

§ 17 h.

Dopolnilne predloge (§ 17 g) je vložiti najpozneje osmi dan pred volitvijo ob 12. opoldne pri magistratu.

§ 17 i.

Zakonitim zahtevam ustrezajoče volilne predloge (§§ 17 b—17 i) mora z njihovimi posebnimi označbami in imeni kandidatov magistrat kot liste strank objaviti najkasneje šesti dan pred volitvijo v uradnem deželnem listu in z javno nabitimi listi.

Na ta način objavljene volilne predloge je smatrati za pri volitvi veljavne »liste« (liste strank).

Volilna komisija.

§ 18.

Volitev vodijo volilne komisije. Vršijo se v volilnih prostorih, katere v ta namen določi občinski svet.

Občinski svet s sklepom lahko določi za vse volilne razrede več volišč (§ 19) za volitev, kamor se odkažejo po abecednem redu. V tem slučaju je določiti, kateri lokal je glavno volišče.

Za vsak volilni razred, in kadar je določeno za en razred več volišč, za vsako volišče, se postavi posebna volilna komisija, ki obstoji iz enega člana občinskega sveta kot predsednika, iz enega člana magistrata in iz treh občanov, ki so upravičeni voliti v dotičnem volilnem razredu. Komisija pravočasno določi občinski svet.

Volilna komisija je odgovorna za to, da se volitev vestno izvrši. Nje članom se je vzdržati vsakega vplivanja na glasovanje volilnih upravičencev.

Politični deželni načelnik sme poslati k volitvi zastopnika, kateri mora paziti na to, da se ravna po zakonu.

§ 18 a.

Volitvi je na željo potezajočih se strank pritegniti izmed volilnih upravičencev dva do pet zaupnikov, ki imajo pravico biti navzoči pri volitvi do končanja volilnega opravila. Te zaupnike imenujejo potezajoče se stranke pred volitvijo magistratu, ki določi primerno število izmed predlagancev, kolikor se da, oziraje se na vse potezajoče se stranke.

Zaupniki morajo poslovati zgolj za pričo volilnega opravila in nimajo nobenega nadaljnjega vpliva na tek volitev.

Po kateri vrsti volijo volilni razredi.

§ 19.

Volilni razredi se zbirajo vsak posebej.

Najprej voli tretji, potem drugi in naposled prvi volilni razred.

Ako voli kak volilni razred na več voliščih, vrši se volitev istočasno na vseh voliščih.

Glasovanje.

§ 23.

Imena prihajajočih volilcev se vpisujejo v glasovni seznam, katerega mora pisati en član volilne komisije, istočasno pa napravi drugi član volilne komisije v imeniku volilcev poleg volilčevega imena v dotičnem oddelku navpično črto in eventualno pripomni, kateri pooblaščenec je volil.

Neposredno pred začetkom glasovanja se mora volilna komisija pripraviti o tem, da je za vlaganje glasovnic določena posoda prazna.

Predsednik volilne komisije prevzame od vsakega volilca glasovnico, katero mu ta poda zganjeno (§ 17 a, 4. odstavek), dene vsako posamič v volilno posodo in pazi na to, da nihče namesto ene same ne odda več glasovnic.

Vsak volilec mora pokazati svojo izkaznico, ko odda glasovnico.

Štetje glasov.

§ 25.

Ko je konec glasovanja, mora volilna komisija na volišču odpreti in sešteti glasovnice in nato sešteti glasove.

Veljavne so le take glasovnice, na katerih je napisana kaka objavljena lista in najmanj en kandidat te liste (§ 17 a, 5. odstavek).

Če ima glasovnica imena nadaljnjih kandidatov, vsled tega se ni neveljavna, vendar teh imen pri ugotovitvi izida volitve nikakor ni upoštevati.

Pri skrutiniju mora volilna komisija dognati in sprejeti v volilni zapisnik:

- a) število onih, ki imajo pravico glasovati;
- b) število glasujočih;
- c) število oddanih glasovnic;
- d) število veljavnih glasovnic, ki pripadajo vsaki objavljeni listi, in
- e) skupno vsoto neveljavnih glasov.

Izid volitve se ugotovi po določenih paragrafov 26—28 c.

Po končani volitvi volilna komisija zaključni volilni zapisnik, ki mora obsegati tudi storjene sklepe volilne komisije in izid volitev. Volilni zapisnik, glasovalni seznam in imenik volilcev podpisajo vsi člani volilne komisije.

Kadar pa je volil kak volilni razred na več voliščih, se morajo volilni spisi zapečatiti in prenesti pod nadzorstvom predsednika ali kakega drugega za to določenega člana na glavno volišče (§ 18, 2. odstavek).

Tam se morajo volilni spisi iz vseh volišč odpreti in volilna komisija glavnega volišča mora skupni izid po vsepu glasovanj, ki so jih ugotovile posamezne volilne komisije, dognati in vpisati v volilni zapisnik.

Ugotovitev izida volitev.

§ 26.

Skupna svota veljavno oddanih glasovnic za en volilni razred se deli z eno pomnoženim številom občinskih svetovalcev, ki jih je v tem razredu voliti. Tako dobljeno število je zvišati na prvo večje celo število.

Zadnje število je volilno število. Nato se deli z volilnim številom števila na posamezne liste se glasečih glasovnic vsakega volilnega razreda. Tako dobljeno celo število pokaže, koliko občinskih svetovalcev pripade vsaki posamni listi.

§ 26 a.

Ako vsota teh posamnih listam pripadlih mandatov ne doseže števila vseh mandatov, ki jih je oddati, pri deli se prvi ostali mandat oni listi, ki je združila v dotičnem volilnem razredu nase največ listnih glasov; eventualni drugi ostali mandat pa oni listi, katera ima za prvo največ listnih glasov, ako imata ti dve listi še kandidate na razpolago.

Pri enakem številu glasov določi žreb.

§ 26 b.

Z vsake objavljene liste je v dotičnem volilnem razredu izreči toliko občinskih svetovalcev za izvoljenje, kolikor jih je bilo po zgorajšnjem računu listi dodeljenih, in sicer po vrsti, kakor so bili v volilnem predlogu (§ 17 b) označeni z 1, 2 itd.

Ako bi na ta način pripadlo kak listi več zastopnikov, kakor ima objavljena lista kandidatov, odkažejo se tako prosto ostali mandati oni listi, katera je dobila največ listnih glasov.

§ 26 c.

Ako bi se pri razdelitvi mandatov za občinski svet na posamezne liste po § 26 pokazalo večje skupno število občinskih svetovalcev, kakor jih je bilo izvoliti, odpade en mandat oni listi, ki je dobila najmanj listnih glasov.

Razglas izida volitve.

§ 27.

Ko se izid volitve ugotovi, se takoj z nabitimi listi v občini objavi.

Zupan mora vsakemu novoizvoljencu, zoper katerega ni nobenega izjemnega ali izključevalnega vzroka v smislu §§ 8, 9 in 10, izročiti brez odlašanja volilno potrdilo.

To potrdilo daje izvoljencu pravico, vstopiti takoj v občinski svet in začeti svoje uradno poslovanje.

Ugovori zoper postopanje pri volitvi.

§ 28.

Proti izidu volitve se sme pritožiti vsak, ki je vpisan v imeniku volilcev, in sicer radi nezakonitega postopanja pri volitvi, a le v toliko, v kolikor so zatrjevane nezakonitosti vplivale na izid volitve.

Ravno tako sme vsak, ki je vpisan v imenik volilcev, zahtevati, da se razveljavi volitev takih oseb, katere nimajo splošnih lastnosti voljivosti ali so od voljivosti izvzete ali izključene (§§ 8, 9 in 10).

Ugovori, ki se tičejo postopanja pri predpripravi za volitev (reklamacijsko postopanje), tu niso več dopustni.

Ugovore proti postopanju pri volitvah je vlagati v prekluzivnem roku osmih dni po razglasitvi izida zadnje volitve pri magistratu.

Ugovore, ki se morebiti vložijo, je predložiti z vsemi volilnimi spisi občinskemu svetu, kateri razsoda o veljavnosti posamnih volitev, ne da bi bila zoper njegovo razsodbo dopuščena kaka nadaljna pritožba.

Ako izreče občinski svet volitev kake osebe za neveljavno, mora istočasno izreči za izvoljenega onega kandidata, kateri je v volilnem predlogu stranke za dotični volilni razred naveden v tekoči vrsti takoj za kandidatom, ki je odpadel.

§ 28 a.

Ako so bile izvoljene osebe, katere nimajo splošnih lastnosti voljivosti ali so od voljivosti izvzete ali izključene, mora občinski svet, tudi ako nihče ne zahteva, da naj se volitev v smislu § 28 razveljavi, pri odločitvi o veljavnosti volitev izreči take izvolitve za neveljavne in istočasno namesto onega, ki odpade, iz-

reči po analogni uporabi § 28, 6. odstavka, za izvoljenega drugega kandidata.

V smislu zgorajšnje določbe je postopati do razsodbe občinskega sveta o veljavnosti volitev tudi tedaj, ako je bil izvoljen kdo, ki se zakonito opraviči, ali ako se izvoljenec brez zakonitega opravičilnega vzroka brani volitev sprejeti, ne da bi v zadnjem slučaju odpadla globa, katero je prisoditi po § 15 obč. reda.

Člen III.

Ta zakon stopi v veljavo takoj. S pripravi za nove volitve celega občinskega sveta deželnega stolnega mesta Ljubljana po tem zakonu je pričeti pravočasno, tako, da bodo najkasneje, ko poteče eno leto po razglasitvi tega zakona, imeniki volilcev razgrnjeni vsakomur na vpogled (§ 15 obč. vol. reda).

Dosedanjim članom občinskega sveta je poslovati tako dolgo, dokler se ne izvrše volitve po tem zakonu.

Člen IV.

Mojemu ministru za notranje stvari je naročeno izvršiti ta zakon.

Deželni zbori.

V doleneavstrijskem deželnem zboru se vedno straši znana lex Axmann - Kolisko, ki so jo že svoj čas sklenili, pa ni bila sankcionirana. Nemški nacionalci bi vendarle radi videli, da bi se tak zakon v dež. zboru zopet sprejel in predložil v sankcijo. Krščanski socialci pa nečejo o tem ničesar vedeti, češ, da se je z znanimi jezikovnimi zakoni že dosti naredilo.

Gorenjeavstrijske deželne finance izkazujejo prav velik deficit. Pod klerikalno vladno se deželni blagajnici prav nič dobro ne godi. Preliminar dež. fonda za leto 1909, ki so se pa o njem šele letos posvetovali, izkazuje že 2 milijona deficita. In to vse vključ temu, da so se bili razni davki povišali. Ne bo drugače, da bodo zopet morali zvišati deželne doklade. Ko so zadnjič sklenili davek na pivo, so rekli, da bodo učiteljem izboljšali plače; tega pa niso storili ampak so denar porabili za druge stvari. Tudi za ceste, za šolska poslopja itd. so slabo skrbeli. In vendar, ta deficit 2 milijonov kron!

Včeraj se je sešel tudi gališki deželni zbor k zasedanju.

Ogrsko.

Lukács je svojo misijo položil, prevzel jo je Khuen - Hedervary — to novico so včeraj oznanjali iz Dunaja. Grof Khuen je bil včeraj dopoldne sprejet pri cesarju v avdienci, ki je trajala celo uro. Ko se je vrnil, je naznanil časnikarjem, da mu je cesar poveril sestavo kabineta. V avdienci so se storili baje zelo važni sklepi glede ogrskega parlamenta: če ne bo mogoče s sedanjim parlamentom rešiti krize, bo Khuen takoj posl. zbornico razpustil in razpisal nove volitve. Sicer Khuen o svojem programu za sedaj ni mogel povedati še ničesar, to bo mogel storiti šele, ko bo konfiriral z onimi osebami, ki vstopijo v njegov kabinet. Katere bodo te osebe, o tem se seveda sedaj še nič zanesljivega ne more vedeti; najbrže se bo opiral na oni krog, na katerega se je opiral Lukács. Lukács sam bo tudi skoro gotovo član kabineta, in sicer bo baje prevzel finančne posle.

Popoldne ob 2. uri je bil pri cesarju Lukács in je formalno odložil svojo nalogo. Cesar se mu je zahvalil za njegov trud.

Opozicijske stranke so prav vesele najnovejšega dogodka, ker upajo, da je sedaj konec stagnacije v razvoju krize. Opozicijskeci upajo, da bodo nove volitve imele zanje ugoden konec.

Kreta.

Porta je dobila prve protestne izjave iz province proti prisegi krečanske vlade. »Tanin« poroča, da so nekatere vlasti — pokroviteljice že odgovorile na zadnjo turško protestno noto in da so turški protest priznale kot upravičen.

Pruski deželni zbor.

Včeraj je bil v Berlinu otvoren pruski deželni zbor s prestolnim nagovorom. V prestolnem nagovoru se omenjajo različne reforme, finančni položaj itd. ter slednjič reforma volilnega reda. Načrt te reforme se bo že v par tednih predložil deželnemu zboru.

Novi belgijski kralj.

Klerikalci so na novega belgijskega kralja Alberta silno hudi, ker neče trobiti v klerikalni rog. Kralj je zastopnikom mesta Bruslja obljubil, da se vpelje splošna šolska obveznost, demokratična reforma volilne pravice in dalekosežni zakoni v varstvo delavcev. Klerikalcem vse to seveda prav nič ni po volji.

Dnevne vesti.

+ Velika zasluga našega lista.

»Slovenski Narod« je pred tedni razkril kupčijo, ki jo je sklenil tesar Pust z vodstvom deželnih dobrodelnih zavodov za les v podmolniškem gozdu. Povdarjali smo takrat, da je bila kupčija protipostavna, ker je bila sklenjena kar pod roko, dokazali pa smo tudi obenem, da je bila s to kupčijo oškodovana dežela za teške tisočake, ker je bil les prodan za naravnost smešno nizko ceno. Če se v današnjih razmerah proda gozd, obsegajoč nad 30 oralov, v izsekanje za 15.048 K, kakor se je to zgodilo v Pustovem slučaju, mora pač vsak razsoden človek, ako tudi ni strokovnjak, priznati, da je prodani les skoraj vrednejši kakor slama. Seveda »Slovenec«, glasilo deželnega odbora in deželnega »finančnega ministra« dr. Lampeta, je bil drugega mnenja. Ne da bi se o stvari natančneje informiral, kakor bi bila njegova dolžnost, je jel zagovarjati s Pustom sklenjeno kupčijo ter dokazovati, da je Pustu za 15.048 K prodani les plačan povsem primerno in da s to kupčijo ni bila dežela prav nič oškodovana. Če bi torej šlo po volji gospodov okrog »Slovenca«, bi se bila sklenjena kupčija naknadno po poklicanih faktorjih odobrila in tesar Pust bi bil lahko pobasal v svojo malho teške tisočake, ki bi jih z lahkoto zaslužil na škodo dežele s kupljenim lesom. Ker pa naš list le ni miroval in ker so se jeli radi omenjene kupčije sumljivo gibati tudi dobrobrski kmetje, so se klerikalci ustrašili in so sami stvar spravili v razgovor v deželnem zboru. Sam dr. Šusteršič je stavil tozadevno interpelacijo. In v razpravi o tej interpelaciji je dr. Šusteršič priznal, da je bila dežela s kupčijo, ki jo je sklenil vodja deželnih dobrodelnih zavodov Nemec Nebenführer s Pustom, oškodovana in da on sam pozna moža, ki takoj odšteje za les v podmolniškem gozdu, 28.000 Kron, vsled česar je predlagal, naj se kupna pogodba s Pustom razveljavi, les v podmolniškem gozdu pa proda potom javne konkurence. In ta dr. Šusteršičev predlog je bil sprejet soglasno. S tem pa je tudi naš list izvojeval to, kar je s svojimi razkritji nameraval doseči. Pod pezo naših razkritij so morali klerikalci v deželnem zboru priznati: 1. da je bila s Pustovo kupčijo dežela občutno oškodovana in sicer glasom dr. Šusteršičeve izpovedi najmanj za 13.000 kron, in 2. da je bila pogodba, sklenjena s Pustom, protipostavna, ker je bila kupčija sklenjena kar pod roko in ne kakor je predpisano, potom javne konkurence in potom faktorjev, ki so v sklepanje takih pogodb edino upravičeni; klerikalna večina deželnega zbora pa je bila ob enem tudi primorana ugoditi zahtevi, ki jo je naš list zastopal takoj s početka, to je, da se kupna pogodba, sklenjena s Pustom, razveljavi in da se proda les v podmolniškem gozdu potom javne dražbe. »Slov. Narod« je torej izvojeval v deželnem zboru sijajno moralno in dejansko zmago nad klerikalno korupcijo in je lahko na to svojo zmago upravičeno ponosen, saj je storil s svojimi razkritji, kakor je naglašal posl. dr. Triller v svojem govoru, »deželno veliko dobroto, ker ji je zagotovil precejšnji dobiček. Dr. Šusteršič je sam priznal, da dobi lahko dežela za les iz podmolniškega gozda 28.000 kron. Ako pa dobi dežela to, se ima zahvaliti edinole — »obrekovanju« »Slovenskega Naroda«.

+ O klerikalno - nemški zvezi v deželnem zboru smo dobili iz povsem zanesljive strani zelo dragocene podatke. Plod te klerikalno - nemške zveze je sprememba občinskega volilnega reda ljubljanskega, s katerim se ima zagotoviti Nemcem primerno zastopstvo v občinskem svetu. Prav radovedni smo, če si bo »Slovenec« upal tajiti dogovor, sklenjen med klerikalci in Nemci?

+ V podmolniškem gozdu je imel tesar Pust že svoje delavce, ki so pridno sekali les. Ker je deželni zbor sedaj razveljavil kupno pogodbo, ki jo je sklenil vodja deželnih dobrodelnih zavodov Nebenführer s Pustom, se mora delo v gozdu takoj ustaviti. Pust je imel že torej precej stroškov, ki jih gotovo ne bo hotel sam trpeti. Pravijo, da bo zahteval odškodnino od vodje deželnih dobrodelnih zavodov Nebenführerja, ki po zatrdilu deželnega odbora ni bil upravičen, še manj pa pooblaščen skleniti kupčijo s Pustom. Če se torej stvar ne poravnava mirnim putem, s čemer je vprično stvari, kočljive za razne prizadete osebe, računati, lahko pride do zanimive civilne pravde. In šele ta pravda bo spravila pravo luč v sedaj še precej nejasno podmolniško afero.

+ Vedno lepše. Komaj je končana v deželnem zboru podmolniška afeta, že smo prišli na sled drugi

* Cook v muzeja. — Komisija v Kodanju je dognala pred časom na podlagi listin, izročenih jej od sodkriteljač severnega točaja, da je Cook slepar. Ker se pa sedaj ne ve, kaj se mudi Cook, in ker so valed tega

postale listine brez pravega gospodarja, je sklenila komisija, da izroči vse Cookove listine kriminalnemu muzeju in sicer bodo shranjene v onem oddelku, kjer se nahajajo pisma in rokopiisni dokumenti najznamenitejših danskih sleparjev in lopovov.

* **Panamska razstava.** Povodom otvoritve Panamskega prekopa in dvestoletnice ustanovitve mesta New Orleans nameravajo prirediti v imenovanem mestu svetovno razstavo.

* **Najvišja hiša v Evropi** je bila pred kratkim sezidana v Varšavi. To je hiša »Telefonskega društva«. Ima s pritličjem 13 nadstropij in je sezidana vsa iz železa in betona ter iz kamna, tako da ji ogenj ne more škodovati. Zidali so jo dve leti. Strehe je krasen razgled celih 30 kilometrov daleč.

* **Demonstracije v gledišču.** V Solunu je uprizorila dunajska operetna družba »Veselo vdomo«, v kateri se, kakor znano, zasramuje črnogorski dvor. Proti uprizoritvi so Srbi ugovarjali, toda brez uspeha. Med predstavo so pa glasno začeli demonstrirati. Pometali so tudi nekaj stolov na Nemece. Poklicano vojaštvo je napravilo mir. Predstava se je nadaljevala ob vojaški asistenci.

* **Napad na grofice Lonyayevo.** Bivša avstrijska prestolonaslednica Stefanija, hči nedavno umrlega belgijskega kralja Leopolda, je dobila pred kratkim dopis, v katerem nek neznanec zahteva od nje 2000 K, sicer da pošene njeno vilo v zrak. Neznaneec se je podpisal »Anarhist« in je zahteval, da se mu denar položi pod lipo v grajskem parku. Toda denarja ni dobil, grofica je pa povabila v park detektiva, ki je res nekega večera opazil pri lipi sumljivega neznanega moža. Aretiral ga je in sodišče je v njem spoznalo monterja Stefana Pankracija. Obsojen je bil zaradi zločina izsiljevanja na tri mesece ječe.

Telefonska in brzopjavna poročila.

Atentat na hišo poslanca Steinerja.

Dunaj, 12. januarja. Na hišo poslanca I. Steinerja je danes nekdo vrzel pločevinasto škatljo s tlečo vrvico. Doza je eksplodirala s precejšnjim pokom, povzročila pa ni posebne škode; padel je namreč samo omet z zidu in popokalo je nekaj šip. O storilcih ni nobenega sledu.

Shod »Poljske ljudske stranke«.

Lvov, 12. januarja. Tu je imela »dvorani« Gwiazdy »zaupni sestanek« Poljske ljudske stranke pod predsedstvom poslanca Stapińskiego. Na skupščini so razpravljali o parcelacijski banki in o splošnem političnem položaju. Shod je izrekel poslanec zaupnico in jih pozval, naj se v državnem zboru bore ramo ob rami z ostalimi Slovani.

Poljaki proti ruskemu jeziku.

Krakov, 12. januarja. L. 1908. je bil v Pragi ustanovljen »Centralni odbor slovanskih znanstvenikov« v svrhu, da ustvari ožje stike med slovanskimi znanstveniki in slovanskimi znanstvenimi zavodi. V ta odbor je bil izvoljen tudi Poljak profesor Zdzichowski. Te dni je dobil prof. Zdzichowski iz Prage od centralnega odbora pismo, pisano v češkem in ruskem jeziku. Ker je bilo pismo pisano tudi v ruskem jeziku, ga je vrnil, češ da je to provokacija, ako se Poljakom piše v jeziku tistih, ki tako brutalno zatirajo poljsko in kraljestvu Poljskem. Zdzichowski je zahteval poljsko besedilo ter zagrozil, da sicer izstopijo vsi Poljaki iz »Centralnega odbora slovanskih znanstvenikov«.

Proces proti Borowski.

Krakov, 12. januarja. Danes se je tu pričel proces proti gospe Borowski, ki je obdolžena, da je umorila dr. Levickega, svojega odvetnika.

Grof Khuen-Hedervary konferira.

Budimpešta, 12. januarja. Za ministrskega predsednika določeni grof Khuen-Hedervary je imel danes 3 ure trajajočo konferenco z grofom Stefanom Tiszo.

Budimpešta, 12. januarja. O svojem razgovoru s Tiszo se je grof Khuen izrazil tako-le: Prosil sem ga naj se vrne v politično življenje, a on je to odklonil, češ da na to še ni pripravljen.

Rešitev kretskega vprašanja.

Berolin, 12. januarja. »Vossische Zeitung« javlja, da se vrše med Rimom, Atenami in Carigradom pogajanja glede rešitve kretskega vprašanja. Turčija bi naj Kreto odstopila proti primerni odškodnini Grški,

za kar bi volevale za večno čeno jamašile Turčiji cedanje posvetno stanja. Zapošljalna kralja Leopolda.

Paris, 12. januarja. »Figaro« javlja, da snaga zapošljalna kralja Leopolda samo 12 milijonov, ki se v enakih delih razdele med princeze Stefanijo, Klementino in Luizo. Prvi dve dobiti dedščino v gotovini, Luizi pa bodo poplačali dolgove.

Zarota na Portugalskem.

Lisabona, 12. januarja. Vesti o odkriti zaroti proti kralju Manuelu se potrjujejo. Iz zanesljivega vira javljajo, da se je dognalo, da je bilo lani meseca julija iz carinskega urada ukradenih 10.000 patronov.

Zahvala.

Odbor za napravo obleke ubogim učenkam in učencem vseh mestnih ljudskih šol v Ljubljani se najtopleje zahvaljuje vsem dobrotnikom, kateri so blagovolili z darili v blagu ali v denarju podpirati podjetje.

Obleke so delale gospe Fani Triller, Berta dr. Triller, Anka dr. Toplak, Justina, dr. Požar Pavlin Marija, Jelačin Ela, Kavčnik Bela, Vodušek Albina, Premk gospe in gospodična. — Blago so darovale trdkre: Lozar Jela, Skaberna, Souvan Franc sin, tovarna suknja v Škofji Loki Krenner Alojzij, bombaževa tkalnica in prednica Tržič, And Gassner C. kr. priv. tkalnica in prednica v Ljubljani je darovala K 5. — Pecivo so darovali: gg. Zalaznik, Zalar, Žužek, Kacič, Smerke, Schrey, Žagar, Jenko, Pirc, Pauer, Bizjak, Jančar, Bončar, Potočnik, Mehle, Trček, lecot in slaščice so darovali: gg. Oroslav Dolencec, Novotny, Plehan. — Z denarjem so podpirali podjetje: gg. Nimenovan K 60, neimenovan K 50, g. Horak Edvard v Trstu K 50, g. ces. svetnik, Ivan Murnik K 20, g. Ivan Knez K 20, g. R. Kollman K 20. — Po K 10 so darovali: gg. Milica Hribar Jelka dr. Brett, Marija dr. Zupanc, Fina dr. Jenko, inženir Žužkova, Terezina Lenča, Roza Rohrman, Franja Urbanc, Antonija Gogola, Marija Grasselli, Marija plem. Trnkoczy, Franja Levičnik, Vera dr. Slajmer, Franja Velkavrh, Josipina Čuden, Pavla dr. Murnik, Vera dr. Papeževa, Jelačin Minka, inženir Pavlinova, Anka dr. Toplak, notar Hudovernikova, dr. Kolkajeva, dr. Gregoričeva; dr. Hudnikova, Mary Stare, Cecilija Kavčnik, dr. Tavčarjeva, Arce Josipina, Kadivec Antonija, Maliy Franc, prof. Pietersnik, višjesodni svetnik Martinak, Mejač Ivan, Janko Česnik, dr. Munda, dr. Pirc, ravnatelj Prosene, Elija Predovič, dr. Krisper, Milan Leustek, dr. Triller, dr. Majaron, Alojzij Lilleg, Pavel Magdič, Dečman, notar Plantan, J. sip Turk, Alb. Hlavka, dalje so darovale: gg. Marija Bleiweis plem. Trstensk K 6, Pugi K 6. — Po K 5 so darovali: gg. Vismar Josipina, Šubic Hedviga, Sopančič Ivana, Ferjančič Julija, Zakej Josipina, Perdan Marija in Perdan Ada. — Dalje: Senekovič Ana K 4, Povše Terezina K 4, Pleško Marija K 4, Terpič K 4, dr. Zbašnik K 2, Bayer K 2, Kumer K 1.

Odbor:

Ivana Supančič, Ivana Premk, Ela Lozar, Julija Premk in Pipa Tavčar.

Ces. svetnik Ivan Murnik, Franja dr. Tavčarjeva.

Za prebivalce mest, uradnike itd. Proti težkemu prebivanju in vsem posledicam mnogega sedenja in napornega dnevnega dela je uprav neobhodno potrebno domače zdravilo pristni »Moll-ov Seidlitz prašek«, ker vpliva na prebavljanje trajno in uravnovano ter ima olajševalen in topilen učinek. Škatljica velja 2 K. Po poštnem povzetju razpošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na DUNAJU, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati Moll-ov prašek, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 3 29

Priporočamo našim rodbinam kolinsko cikorijo.

Proti prahajem, luskinam in izpadanju las deluje najboljšje priznana Tanno-chinin tinktura za lase

katera okrešuje lasišče, odstranjuje luske in preprečuje izpadanje las. 1 steklenica s merom 1 kremo. Razpošilja se z obratno pošto ne manj kot dva steklenici.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medic. mil, medicinskih vin, specialni tet, najfiniših parumov, izurgičkih obvez, svežih mineralnih vod itd.

Dež. lekarna Milana Leusteka v Ljubljani Rožova cesta št. 1 poleg novopostavljenega Fran. Jelačevega javl. mesta. 7

Dr. J. K. Seboldrauf, Moravsko Odrova. Natančno in temeljito sem preizkusil Vašo ustno vodo in Vaš zobni prašek, ki ju že dolgo rabim sam, kakor tudi moji bolniki, zato Vam z veseljem izražam svoje mnenje: Ustnih vod in zobnih praškov se nahaja veliko, toda v resnici dobrih je zelo malo. Bolniki naj se torej poslužujejo le onega sredstva, o katerem je preizkušnja in večletna raba izpričala, da je v resnici dobro. In to je: Seydlin.

Želodčni liker

je najboljšje krepičilo želodca!

Blizu in daleč Vse ga pozna, Kdor ga ima, Ima zdravje doma!

Ljudska kakovost liter K 2-40. Kabinetska kakovost " " 4-80. Naslov za naročila: »FLORIAN«, Ljubljana.

Postavno varovano.

Darila.

Za družbo sv. Cirila in Metoda: Gosp. Kristjan Taurer iz Srednje pri Gorici K 3. Gdč. Milka Rozina iz Pudoča pri Rakeku K 26. kot skupiček za razglednico, katero je prodal g. Ferdo Wigele nadučitelj na Silvestrov večer v Starem trgu pri Rakeku. — Skupaj K 29. Hvala! Nazdar!

Umrlji so v Ljubljani:

Dne 9. januarja: Pavel Milnar, kurilec, 74 let. Ulica na grad 7. — Julijana Kneisel, delavčeva hči, 1 mesec. Cerkvena ulica 21. — Andrej Vidmar, posestnikov sin, 1 mesec. Karolinska zemlja 42. — Fran Cunder, delavec, 49 let. Florjanska ulica 17. — Franja Pogacar, zidarjeva žena 66 let Na zavrtih 9. Dne 10. januarja: Josip Sinkovec, delavec, 50 let. Hrenova ulica 16.

V deželni bolnici: Dne 6. januarja: Makso Wiederwohl, preglednika sin, 4 1/2 leta star.

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 12. januarja 1910. Termin. Pšenica za april 1910 . . . za 50 kg 14-34 Pšenica za oktober 1910 . . . za 50 kg 11-99 Rž za april 1910 . . . za 50 kg 9-98 Kuruzo za maj 1910 . . . za 50 kg 6-69 Oves za april 1910 . . . za 50 kg 7-68

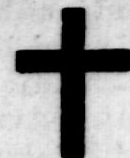
Efektiv. Vzdržno.

Metereološko poročilo.

Vitka do 1000 m. 2007. Srednji mraz št. 730-9mm.

Januarja	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
11.	2. pop.	745.8	4.8 sr. jzhod	oblačno	
	9. zv.	743.9	5.0 sl. jzhod		
12.	7. zj.	737.5	3.9 sl. sever	dež	

Srednja včerašnja temperatura 26°, norm. —26°. Padavina v 24 urah 0.0 mm.

Učiteljski zbor III. mestne slovenske deške ljudske šole naznanja žalostno vest, da je preminil dne 12. t. m. po dolgi in mučni bolezni gospod

Leopold Armič

mestni nadučitelj in šolski vodja, imenik kolajne za 40letno vestno službovanje, meščan ljubljanski itd.

Pogreb bo v petek, dne 14. januarja t. l. ob 4. popoldne iz hiše žalosti, Gosposka ulica št. 6 na pokopališče k Sv. Križu.

169 Učiteljski zbor.

Kot

trgovski učenec

se takoj sprejme krepak deček, star 14—16 let, s primerno šolsko izobrazbo in poštenih staršev v trgovino, z mešanim blagom M. Žigon v Škofji Loki. 164

Stanovanje

v bližini zdravilišča Rimske Toplice pri Zidanem mostu, obstoječe iz 2—3 sob, priklon in delom vrta, se odda v najem. Posebno pripravo je za penzioniste ali letovčarje.

Pojasnila daje gosp. Uloga, trg., Šmarjeta, pošta Rimske Toplice, Štajersko. 160

Mlekarne!

Za poletne mesece julij, avgust, september se išče več sto kil

pristnega čajnega masla.

Kupi se tudi že rabljeno, dobro ohranjeno pohištvo.

Ponudbe na F. S. Škrabar v Kranjski gori. 163

je najidealnejša vseh gumijskih specialitet. Ob. zavarovano, zdravniško priporočeno. Poizkusne pošiljke pod najstrožjo diskrepcijo za K 3.— in 5.—. Cenovnik z 1 vzorcem za 50 vin (v znakah.

»Ecco« zaloga hig. gumijskih izdelkov M. Gál, Dunaj I., Rauhensberg 8 h, poleg Kärntnerstrasse.

Zaloga za Trst: M. Gál, Corso 4. za Gorico: M. Gál, Corso 11.

»Ecco« se dobiva v vsaki lekarni in boljši drogeriji. 162

Tužnega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oziroma oče, brat in stric, gospod

Leopold Armič

nadučitelj-vodja III. mestne deške ljudske šole itd.

po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, danes ob 8. zjutraj v 68. letu starosti mirno zaspal v Gospodu.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, dne 14. t. m. ob 4. popoldne iz hiše žalosti, Gosposka ulica št. 6 na tukajšnje pokopališče k Sv. Križu.

Svete maše se bodo služile v stolni cerkvi sv. Nikolaja. Pokojnika priporočamo blagemu spominu! 168

V Ljubljani, dne 12. januarja 1910

Marija Armič Evgen, Milko, Slavko in Mira Armič soproga.

Dominik in Josip Armič brata.

Ivanka in Justina Armič sestre.

Dobra prodajalka

za manufakturno ali mešano trgovino, 1866 službe. Nastopi lahko takoj. Naslov pove upravnistvo »Slovenskega Naroda«. 152

Učenec

z zadostno šolsko izobrazbo, poštenih staršev, se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom pri Kristjani Starkli v Sevnici ob Savi. 166

Svarilo.

Podpisani opozarjam vsakogar, da mojemu sinu Viktorju Korsika ne daje denarja ali druge vrednosti na moje ime, ker jaz nisem plačnik zanj.

Alojzij Korsika

hišni posestnik, trgovec s semeni in cveticami v Ljubljani. 167

Hotel Liburnija v Voloskem

s 15 sobami, kavarno, restavracijo in potrebnimi prostori, se daje s 1. januarjem 1910 v najem.

Obvestila in ponudbe sprejema Posojilnica v Voloskem. 4303

Izvrsten

vrtnar

se išče za oskrbnitvo Boštanj. Biti mora več malo nemškega jezika. Ponudbe se pošiljajo na oskrbnitvo Boštanj, pošta Radna pri Sevnici. 165

Svoji k svojim! 9470

Prva in edina češko-slovanska tvrdka za

uglaševanje klavirjev

posreduje kupovanje in prodajo novih in starih klavirjev, kakor tudi prevzema popravila vseh sistemov klavirjev. Uglasuje »Glasbeni Matiči«, »Mladiki« in drugim slovenskim zavodom. Preglašuje pa brezplačno. — Vsa v to stroko spadajoča dela izvršujemo točno in ceno.

Najtopleje še priporoča

G. F. Jurásek,

prvi kranj-slov. uglaševalec klavirjev Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 62a, I. nadstr.

Neprimerno

dobre slasti je zrnata kava do polovice zmešana s

Schikovo rženo kavo

Slastna pijača! Velik prihranek!

5 kg ržene kave za K 4.— pošilja franco po povzetju

Mihael Valentin Schik

Dunaj VII. 3, Lerchenfelderstrasse št. 67. 3847

Vsak dan sveže

pustne krofe

priporoča

JAKOB ZALAZNIK

Starl trg št. 21.

Ugoden nakupostankov

40 metrov čefira, barhenta, flancie, ovala itd. lepo razdeljenih v kose od 1 do 8 m. trov pošilja po povzetju

za 18 kron

vrio znana izvorna trgovina

V. J. Havliček a brata

v Podčrteku

Naročite takoj

Priporočilo 882

Vaše blagorode! Vašo cenjeno pošiljatev smo obdržali z največjo zadovoljnostjo, hodiemo ostati še nadalje Vaši odjemalci in priporočati Vašo cenjeno firmo svojim znancem.

Frydek, 14. januarja 1908

Ali imate bolečine?

Od revmatizma, od protina, glavobola, zobobola! Ali ste si po prepihu, prehlajenju kaj nakopali? Poizkusite z bolečine tolažilnim, zdravilnim, krepičujim, Fellerjevim fluidom z znamko »Elafluid«. To ni samo reklama. Tucat za poizkušajo 5 kron pošiljame prosto. Iskalovalec samo lekarnar Feller v Slubici, Elsin trg št. 238 na Hrvatskem